

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2939 — nočna 2936, 2934 in 2930

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Cek račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate.
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011.
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Spomenica

Pozno popoldne je v sredo naš stalni zastopnik pri Zvezi narodov minister Konstantin Fotić izročil glavnemu tajniku Avenolu obširno spomenico o neposredni odgovornosti madjarske vlade in madjarskih oblasti pri pripravi in izvedbi maršev, ki jih je 9. oktobra zahteval življenje jugoslovanskega kralja in francoskega zunanjega ministra. Naša spomenica je zelo obsežna in je skupno z vsemi prilogi vred eden največjih dokumentov, kar jih je sploh kdaj sprejela Zveza narodov v obravnavo.

Mirno, jasno in pregledno ter z železno logiko našteva spomenica dokaz za dokazom, ki je zopet vsak podprt z zgodovinskimi dejstvi in s slikami. Z neizprosno odkritosrčnostjo in doslednostjo jih drugega za drugim poklada na mizo pred javno mnenje kulturnega sveta. Nikjer nobenega napada, nikjer nobene osebne žalitve, samo gola dejstva, a ki so v svoji goloti še bolj strašna, ki jih ima zabeleženo zgodovina in jih je bilo treba samo zbrati in pokazati na vzročno zvezo med njimi. Naj si mislivi sodba, naj izreče obsodbo sodni svet narodov, ki nosijo naslov kulturnih.

Toda čravno nam naša spomenica odpira poglede v nedoljiv brezna politične pokvarjenosti in moralne gnulobe, ki se skriva pod lesketajočo plastjo gotovih režimov v Evropi, med katere spada v prvi vrsti madjarski, čravno dobimo pri čitanju teh dejstev vtis, da deremo z nevstavlljivo silo v novo katastrofo, ki bo pogoltnila še zadnje pabere kulture, in čravno bi se nam zdelo na prvi pogled, da je naša spomenica, odpirajoč v svetu širok jarek med kulturnimi in nekulturnimi narodi, nategnila napetost v mednarodnem sožitju do skrajnosti, si moramo vendar le globoko oddahnuti, da se maršejski zločin danes obravnava na drugače kulturn način, kot je recimo pred 20 leti obravnavala Avstro-Ogrska zločin mnogo manjšega obsega v Sarajevu.

Takrat, pred 20 leti, si je Avstro-Ogrska dala sama sebi in v brk vsem svarilnim nasvetom ter v zasmeh vsem določbam mednarodnega prava, da ne govorimo o mednarodni krščanski morali, pravico da sodi o odgovornosti za zločin in da sama odmerja kazni zanj. Danes, po 20 letih — svetovna vojna je sicer v sredi — pa je naša država, ki jo je užaloštil in razžalil zločin mnogo večjega obsega, odklonila nekulturni in protipravn postopek iz l. 1914, ampak je, zvesta nevestljivi želji po miru, iz katere je izšla tudi Zveza narodov, svojo razžalitev poverila ustanovi, ki so ji po sklepu svetovne vojne vsi kulturni narodi priznali pravico, da razsoja o mednarodnih sporih. Pred 20 leti je odločalo samo zaupanje v orožje in oboroženo silo, ki je odmerjala pravico, danes pa je nad nasiljem zmagalo zaupanje v pravo in v pravico, zaupanje v mednarodnopravno ustanovo, ki so si jo dali narodi sami kot vrhovno razsodnico za poravnavo svojih medsebojnih nesoglasij. Pred 20 leti ultimati, danes spomenica. Takšna je torej razlika med dvema razmeroma malima mejnikoma v zgodovini razvoja pravnega čuta.

Zveza narodov, pred katero smo zanesli svojo pritožbo brez vsake strasti, a svesti si svojih pravic, je krvava odkupnina, s katero je človeštvo moralo plačati barbarsko pojmovanje mednarodnih odnosov v razdobju pred svetovno vojno. Pobito, razdejano, razjirano in ogorčeno je človeštvo prišlo iz svetovne vojne in je priseglo, da bo vse žrtvovalo, da bodo bodoči rodovi s trdnimi jamstvi zavarovani pred novo podobno preizkušnjo. Žejno miru, besno na vojno, piše Tardieu v svoji knjigi o miru, si je v plemenitem poletu človeštvo ustvarilo iz lastnih nagibov, črpač iz globokih virov krščanstva, mednarodno razsodišče in mu dalo pravico, da nemoteno sodi in razsoja o dejanjih, ki motijo dobre odnose v življenju narodov. To mednarodno razsodišče, ta od vsega kulturnega sveta ustanovljeni in proslavljeni nadnarodni čuvaj miru je Zveza narodov.

Mesto, da bi si s topovi iskala pravice in zadoščenja, je naša država, ki hoče ostati verna izvršiteljica mirovne oporoke svetovne vojne in ki hoče predvsem pravilno tolmačiti vsemu svetu krščansko mirovno hotenje jugoslovanskega ljudstva, segla po duhovnem orožju in z obdobjem vredno vdanostjo poverila svojo pritožbo ustanovi, ki hoče, da naj vlada med narodi pravo in ne topovi.

Ako gledamo v tej luči na našo spomenico — in v tej luči jo moramo gledati, ako nečemo samotičiti naše vlade in našega ljudstva —, potem nas mora navditi z velikim optimizmom in nas mora le še utrditi v naši upravičenosti, da smo z našo pritožbo v Zenevi izjavili morda eno največjih in najbolj učinkovitih bitk za ohranitev miru. To, kaj bo odgovorila Madjarska, ali kakšne intrige bodo delale te ali one države, kako se bo razvila debata v Zenevi sami, je malenkostnega pomena, je čisto postransko v primeru z etično višino, ki jo je jugoslovanska država pred vsem svetom dosegla, ko je znala biti v težki boli zmerne in dostojanstvena in ko je miano vseh morda vabljivih nasilnih rešitev iskala zaščite na polju duha in prava. Vse, kar bo Zveza narodov ukrenila v odgovor na naš korak, ne bo moglo doseči nprave višine našega dejanja, ko smo pred svetom izrazili, da kljub nedostatkom še vedno in zmerom bolj trdno zaupamo v Zvezo narodov kot kulturno žarišče sočloveškega človeštva.

Sedaj, ko leži naša spomenica v Zenevi, torej lahko mirno rečemo, da smo že zmagali. Zmagali, kot se nobeden drugi narod v povojni dobi ni zmagal. Posledice te zmage ne morejo izostati, nobene intrige jih ne morejo zavlačevati, niti zmanjšati, kajti posledice se bodo odsele izražale v duhovnem obdobju, ki se bo razvilo med nami in med ostalimi kulturnimi svetom in ki nam bo prineslo zadoščenje, ki bodo v čast naši kulturni rasti.

Brezkribno tudi lahko rečemo vsem našim mnogoštevilnim bralcem, da je vojna nevarnost, če je sploh kdaj obstojala, za nami, da lež za nami, ne po zaslugah drugih, ampak po

Vtis naše spomenice:

Odobravanje pri vseh prijateljih

Francosko časopisje enodušno pozdravlja našo spomenico - Miroljuben korak za okrepitev mira

Pariz, 29. nov. c. Nocoj objavlja »Havas« pregledno poročilo o odmevu, ki ga je izzvala jugoslovanska spomenica, včeraj predložena tajništvu Zveze narodov. Agencija piše, da je vtis zelo naraven in da je zbudil odobravanje pri prijateljih in negodovanje pri nasprotnikih Jugoslavije.

Pariz, 29. novembra. AA. Vsi današnji pariški jutranjiki se obširno bavijo z izročitvijo jugoslovanske spomenice Zvezi narodov v zvezi z odgovornostjo za maršejski atentat. Vsi današnji jutranjiki obširno komentirajo to spomenico in naglašajo, da se iz nje jasno lahko pripiše odgovornost Madjarske za teroristično akcijo proti Jugoslaviji, zlasti pa za maršejski atentat.

„Petit Parisien“

Tako pravi diplomatski dopisnik »Petit Parisien«, Lucien Burges, med drugim: Dokazi, ki jih je navodila jugoslovanska spomenica, izročena včeraj Društvu narodov, kažejo zelo prepričevalen način, da je mednarodni terorizem cvetel pod dosledno zaščito madjarskih oblasti. To je najmanj, kar se lahko reče, ker po drugi strani obstoje vzemirajoče vesti o nezakonitih načinih, ki se jih poslužuje Madjarska, da doseže svoje politične cilje. Ker ne more iznesti revizionizma odkrito pred diplomatsko konferenco, se zdi, da je Budimpešta skušala priti do teh svojih ciljev preko zarotniškega gibanja zoper sosednjega jugoslovanskega državo. Člani Zveze narodov bodo pri proučevanju jugoslovanske spomenice lahko prišli do sklepa, da je to delovanje s strani madjarskih oblasti v popolnem nasprotju s metodami civiliziranih držav in da pomenijo veliko nevarnost za mir in za sosednje države. Zato more skupnost narodov, ki temelji na dobrih mednarodnih odnosih, same najostreje obsoditi takšno akcijo Madjarske. Če bi tudi drugi narodi sledili zgledu Madjarske in se ravnali po tem, da je pravica emigrantov delati zarote zoper države, iz katerih so izšli, bi prišla varnost teh držav na tehtnico in mir bi bil ogrožen. Poprej so se vse policije posameznih držav vzajemno sporazumevale in organizirale za zasledovanje političnih zločincev. To je bila popolnoma prirodna solidarnost med posameznimi vlada. Toda v dobi po vojni se zdi, da je to elementarno načelo mednarodne morale prišlo popolnoma v pozabljenje, nekatere države so ga pa celo popolnoma potoptale.

Zveza narodov, ki bo imela nalogo razpravljati o jugoslovanski pritožbi, se ne sme omejiti na to, da bo enostavno obsodila delovanje Madjarske, temveč mora storiti vse potrebne ukrepe, da se na pravi konec terorizmu v vseh državah, zlasti pa v državah, članicah Zveze narodov, in da z vsemi možnimi sredstvi učinkovito preganja teroristično delo v posameznih državah.

„Echo de Paris“

Diplomatski urednik lista »Echo de Paris« Pertinax se prav tako obširno bavi z izročitvijo jugoslovanske spomenice ter navaja posamezna mesta te spomenice. Več kakor tri leta je belgrajska vlada neprestano protestirala diplomatskim putem pri budimpeštanski vladi proti terorističnemu delovanju Madjarske zoper Jugoslavijo, ugotavlja pisec. V odgovoru na te proteste Jugoslavije so se uradniki Gombösa in Kanyje zadovoljevali s tem, da so na lahkomišeln način pobijali trditve jugoslovanskih oblasti in da vobče niso odgovarjali na note Jugoslovije.

Senzacija v angleškem parlamentu

Anglija razkrinkala Nemčijo

Strahovit napad Churchilla na oboroževanje Nemčije

Berlin, 29. novembra. b. Snočnja debata v angleški poslanski zbornici je tukajšnje politične kroge zelo vznemirila in ostro napadajo Churchilla.

Na seji angleškega parlamenta je namreč prvi govoril Winston Churchill, ki je izjavil, da je danes nemško letalstvo že tako močno kakor angleško. Nemčija razpolaga danes že s letali, ki prekašajo s svojo akcijsko močjo angleška letala. Če se Nemčiji dovoli, da nadaljuje s tem tempom oboroževanja, bo njeno letalstvo v začetku leta 1936 preseglo angleško za 50 odstotkov in v letu 1937 bo nemško letalstvo za 100 odstotkov močnejše od angleškega. Winston Churchill pravi, da se nobena zadeva v tej zvezi ne sme več tajno obravnavati in je zato treba neusmiljeno vse razkriti in svet obvarovati pred katastrofo.

Napadi na Baldwinja so malenkostni in zelo oprezn, ker je bil njegov govor zelo taktičen. Očita se mu samo, da je pustil ob strani zahtevo Nemčije po enakopravnosti. Iz raznih vpadov v govoru obeh govornikov se vidi, tako pravijo nemški politični krogi, kako veliko je sovraštvo Anglije proti Nemčiji. »Völkischer Beobachter« obžaluje, da v vsem Baldwinovem govoru ni bilo niti besedice o nemškem predlogu za sklenitev letalske konvencije, ki jo je anglejsko želela tudi Anglija. Vse kaže, da se Anglija o tem vprašanju sploh ne želi pogajati. Bolj stvarno in mirno piše »Deutsche allgemeine Zeitung«, ki ugotavlja, da je enočna debata v angleški poslanski zbornici razočarala one, ki so pričakovali senzacije. Celo sam Churchillov govor predstavlja demanti vseh alarmantnih vesti, ki so se širile v zadnjem času. Poleg vseh napak predstavlja Baldwinov govor vseeno temelje za nova pogajanja.

naši zaslugi, ker smo v usodopolnem trenutku zaupali v mirovno poslanstvo prava.

slavije. Toda, dvakrat so madjarske oblasti vendarle delno priznale svojo krivdo. Tako je madjarska vlada v svoji noti od 26. aprila t. l. priznala, da so neke javne nameščenice na Madjarskem prevarili zločinci. Dalje je madjarska vlada v svoji nedavni noti, ki nosi datum 21. novembra, priznala, da sta se dva moža, ki sta zapletena v maršejski atentat in od katerih je eden Mio Kralj, mudila na madjarskih tleh in sicer v taborišču na Janka Pusti, in da je pri tej priliki morala madjarska policija intervenirati, da napravi red in pomiri upornike.

Toda nikdar se iz madjarskih odgovorov ni moglo sklepati, da bi bila Gombösa in Kanya karkoli ukrenila, da razeneta gnozd morilec na madjarskih tleh. Edino kar so madjarske oblasti pod silo jugoslovanskih not storile je bilo to, da so taborišče v Janka Pusti preselile za nekaj kilometrov proč. Iz vsega tega se vidi, da ne gre za posamezne zločine zoper nekega napadalca, temveč je to dobro in s jasnim ciljem organizirano delovanje Madjarske, naperjeno proti vsem tistim državam, ki so se ustanovile leta 1918 na razvalinah bivše avstro-ogrske monarhije.

V tem pogledu je zanimivo omeniti poročilo, ki ga je 9. novembra t. l. dobilo sodišče v Bratislavi in ki kompromitira sedanjega delegata Madjarske v Zvezi narodov Tiborja Bekharta. Bekhart je bil šef tiskovnega urada grofa Bethlena, obenem je pa načeloval revizionistični ligi, ki je delala na Slovaškem. Tako je razen Jugoslavije

Kako bo sedaj postopala ZN?

Krivda Madjarske dognana

(Od našega posebnega poročevalca.)

Zeneva, 29. nov. Tajništvo Zveze narodov je potem, ko je razposlalo vprašanje vsem državam članicam Sveta Zveze narodov glede sestanka za 5. december, dobilo danes odgovore v pozitivnem smislu. Zato se bo Svet Zveze narodov za pretes memoranduma jugoslovanske vlade sestel k izrednemu zasedanju dne 5. decembra ob 4 popoldne.

Vsi ženevski listi zelo obširno pišejo o spomenici jugoslovanske vlade. Posebno »Journal de Geneve« pripisuje jugoslovanski spomenici veliko važnost in pristavlja, da se je Madjarska igrala z ognjem, ko je omogočila na svojem ozemlju take organizacije. Krivda Madjarske je dognana, sedaj pa imajo besedo velešile in Zveza narodov, da preprečijo mednarodni terorizem. — I. V.

Zeneva, 28. nov. b. Kakor smo že včeraj poročali, bo tajništvo Zveze narodov najbrž glede procedure zavzelo isto stališče, kakor angleška vlada. Tajništvo misli, da so dokumenti, ki jih je predložila jugoslovanska vlada, tako obširni, da je potrebno mnogo časa za proučevanje. Pač pa računa tajništvo s tem, da bo vlada za prihodnje zasedanje Sveta Zveze narodov 3. decembra silno zanimanje in da bo prišlo zelo mnogo časnikiarjev iz vseh delov sveta. Zato je tajništvo Zveze narodov že sklenilo, da se bo to zasedanje Sveta Zveze narodov vršilo v največji ženevski dvorani, to je v

Madjarska smotreno in dosledno napadala Češko-slovaško, in zato je lahko razumeti, da sta se praska in bukarška vlada popolnoma združili s belgrajsko vlado pri njeni obtožbi zoper Madjarsko v Zenevi. Glede na sedanjo diplomacijo je treba pričakovati, da bo Jugoslavija v najkrajšem času odpovedala svojo pogodbo s Madjarsko od 14. junija 1934 o obmejnih odnosih med Madjarsko in Jugoslavijo. Ne bo se treba čuditi, če se boista takšnem zadržanju Jugoslavije pridružila tudi njena savelnika iz Male svez. Na ta način bo mogla Madjarska od zunaj občeati samo s Avstrijo in bō od svojih drugih sosedov popolnoma odrezana.

Madjarski „protidokazi“

Zeneva, 29. nov. b. Madjarski delegat Tibor Ekhard je izjavil časnikiarjem, da se bo madjarska delegacija trudila, da čimprej odgovori na jugoslovansko spomenico in doprinese protidokaze za jugoslovanske obtožbe in trditve.

Izredna seja ZN 5. decembra

Zeneva, 29. nov. m. Generalni tajnik Zveze narodov Avenol je bil danes popoldne v stalni telefonski zvezi z vsemi člani Sveta Zveze narodov radi dogovora, da bi se Svet sestel na izredno sejo v sredo, dne 5. decembra. Vsi člani Sveta so odgovorili, da soglašajo s tem, da se tega dne otvori izredno zasedanje Sveta.

poslopu »Batiment Electoral«, v kateri so dozdaj zasedale samo plenarne seje razorožitvene konference, ali pa svetovnih gospodarskih in carinskih kongresov.

Tajništvo pa tudi že uvideva, da bo na tem zasedanju Sveta Zveze narodov treba določiti tudi že dan zasedanja Sveta v mesecu januarju 1935. To se bo vsekakor vršilo tako, da bo Svet zbran v Zenevi še na dan 13. januarja, ko se bo izvedel izid plebiscita v Posarju. Tajništvo je namreč prepričano, da bo treba takrat postopati tako naglo in previdno, da bo moral biti zbran v Zenevi ves Svet Zveze narodov, da zavzame stališče glede končne usode Posarja.

Pariz, 29. nov. b. Listi poročajo iz Zeneve, da se bo Svet Zveze narodov sestel po sporazumu z državami članicami 6. ali pa najpozneje 7. decembra k izrednemu zasedanju.

Državni udar v Boliviji?

Newyork, 29. novembra. b. Iz Južne Amerike prihajajo vesti, da je v Boliviji, ki je v vojni s Paragvajem, prišlo do državne puče. Vojaki so baje vrgli predsednika republike Casablanca in proglasili vojno diktaturo. Predsednika republike so vrgli radi tega, ker ni bil sposoben, da zmagovalno konča vojno s Paragvajem.

Iz La Paza, glavnega mesta Bolivije, pa je vesti o državnem prevratu najodločnejše demantiralo in se trdi, da je to samo manever Paragvaja. Vendar pa so prispеле pozneje vesti, da je predsednik Casablanca zares odstopil, na njegovo mesto pa je prišel dosedanj podpredsednik republike. Novi podpredsednik republike je takoj sestavil vlado nacionalne unije, ki naj nadaljuje vojno proti Paragvaju bolj zmagonosno kakor pa prejšnja vlada slabičev.

To je še manjkalo!

Pariz, 29. novembra. AA. Po poročilu ženevskega dopisnika lista »Petit Parisien« se zdi, da bo v najkrajšem času imenovan za pomočnika generalnega tajnika Zveze narodov v Zenevi sedanji svetnik sovjetskega poslanstva v Parizu Rosenberg. Znano je, da je sovjetska vlada pred vstopom v Zvezo narodov postavila za pogoj, da se Sovjetski Rusiji podeli eno izmed važnejših mest v tajništvu Zveze narodov.

Konferenca generalov v Moskvi

Moskva, 29. nov. c. Danes se je v sovjetskem komisarijatu za obrambo vršila velika in važna konferenca o obrambni politiki sovjetske unije. Konferenci je predsedoval general Vorosilov. Na tej konferenci so se pretresala vsa vprašanja, ki se tičejo obrambe sovjetske unije, predvsem pa položaj na Daljnem vzhodu.

Odhod hitlerjevcev s Sušaka

Sušak, 29. novembra. b. Včeraj ob 14.50 so zapustili sušaško luko avstrijski hitlerjevci, ki so se zbrali tukaj iz Varazhdina, Bjelovara in Lipika. V luko sta pripluli dve nemški ladji »Der Deutsche« in »Siero Cordoba«, od katerih ima ena 11.000, druga 13.000 ton nosilnosti. Pri odhodu so Sušacani burno pozdravili avstrijske emigrante. Občani Sušaka so podarili emigrantom nekaj hektolitrov vina, več tisoč cigaret in drugih različnih stvari. Vožnja od Sušaka do Hamburga, kamor potujejo avstrijski emigranti, bo trajala 11 dni.

Johnson v Jugoslaviji

Belgrad, 29. novembra. AA. Jutri bo prispel v Belgrad generalni tajnik mednarodnega Nansenovega urada za begunce v Zenevi g. Johnson, ki je pričel s svojo kariero v angleški upravnici službi, ter je bil v času vojne kot rezervni major angleške vojske dodeljen romunskemu glavnemu generalnemu štabu in je kot tak preživel vso vojno na romunski fronti. Po vojni je Johnson postal prvi uradnik Nansenovega urada za begunce, pri čemer je zlasti mnogo sodeloval pri skrbstvu za ruske begunce. Od leta 1930 je Johnson generalni tajnik mednarodnega urada za begunce.

Socialno zavarovanje

§ 7. zakona o zavarovanju delavcev je pustil odprta vrata za možnost, da posamezne ustanove izvajajo zavarovanje za svoje uslužbence same, oziroma, da svojih uslužbencev ne zavarujejo pri organih SUZOR-ja, če dajejo obolenim uslužbencem iste podpore kot jih predvideva zakon. Tako imamo poleg organov SUZOR-ja še bratovske skladnice ter železničarski pomožni sklad, ki ljubosumno čuvajo svojo samostojnost. Ni treba povdarjati, da te blaginje ne spadajo v področje ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, kar bi bilo edino prav; poleg tega so železničarji zaščiteni tudi po delavskih zbornicah. Zadnja leta pada kolikor toliko članstvo okrožnih uradov tudi vsled tega, ker so prišli iz zavarovanja pri njih dnevnica javnih ter državnih uradov, nekateri oostari, ker se v celoti ne zavarujejo delavci, zaposleni na račun raznih javnih kreditov za zaposlitev delavcev, ker se akuzajo občine izogniti prijavi svojih tujnikov itd. Mesto, da bi ostalo zavarovanje enotno, kar bi bilo v interesu vseh članov, se razdvaja in se mu jemljejo ravno premožnejši. To gotovo ni prav, posebno še, ker posebne blaginje svojim članom dajejo več ali manj manjše ugodnosti, kot jih pa dajejo okrožni uradi.

Večkrat se govori o razširitvi ali upeljavi posameznih panog zavarovanja, o izpolnitvi zavarovanja ali rešitvi njegove krize. Pri tem bi si dovolili spomniti na načrt o spremembi zavarovanja, ki je izšel v letu 1929. Izdelal ga je odlični strokovnjak v zavarovanju, osvobodil in med ljudstvo spravila pa je načrt kraška strokovna zveza.

Ta načrt, ki je trezno premišljen in bi gotovo najbolj odločilno posegel v ustroj zavarovanja, hoče odpraviti današnje nedostatke. Odpravil bi moralno stanje, da okrožni uradi, ki gospodarijo dobro, krijejo primanjkljaje pasivnih uradov. Preširoka organizacija SUZOR-ja, veld katere se ustvarja v mnogem dvojno delo, ustvarja prevelike upravne stroške. Premoženje uradov naj se nalaga bolj pridobitno kot doslej. Če bi se odpravili ti nedostatki, bi se mnogo prihranilo in bi se prihranki uporabili na dajanje članom itd.

Načrt odklanja nekatere predloge za izpolnitve zavarovanja kot so znižanje dajatev (udarec za član), povzicanje prispevkov (trikratni povisek prispevkov od leta 1929 dalje ni odpravil stiske) ali znižanje plač nameščencem urada. Vsaka rešitev v tem smislu bi bila krivična!

Načrt zahteva: Namesto sedanjih okrožnih uradov, rudarskih bratovskih skladnic in ostalih blagin, naj se ustanove samoupravne delavske zavarovalnice, ki naj izvajajo celotno delavsko zavarovanje na svoj račun in nevarnost. Glede na današnje upravno razdelitev države bi oblojala v vsaki banovini ena taka zavarovalnica.

Zavarovanje naj se vsestransko poenoti v tehničnem in organizatoričnem oziru. Namesto bolnišnic in ostalih panog zavarovanja, naj se uvede enotno zavarovanje z enotnim prispevkom za vse

vrste zavarovanj. Vse stroške delavcev in nameščencev morajo biti zavarovanj pri teh zavodih. Posamezna stroka pa ima lahko dopolnilni fond za dosego višjih in njenemu socialnemu položaju primernih dajatev. Mezdni razredi naj se poenostavijo, da bo vsak delodajalec in delavec takoj vedel, koliko mora plačati prispevkov. (Sedaj je 12 zamotanih mezdnih razredov!)

Radi pametnega gospodarstva se ustanovi pri vsaki zavarovalnici gospodarsko-politični osek, ki ima dolžnost ekrbeti za to, da se premoženje zavarovalnice nalaga in obrestuje pravilno. Za merilo rentabilnosti naj služijo tečaj državnih in pupilarnih javnih vrednostnih papirjev na domačih borzah.

Poslovanje Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu naj se omeji. Uvrščanje obratov v nevarnostne odelotke in razrede bi odpadlo z uvedbo enotnega zavarovanja. Trajne rente bi okrožni uradi izplačevali prav tako lahko kot zašane; prav leta je z relaksacijo ter sestavljanjem zavarovalno-tehničnih bilanc. Vse to delo prav lahko preide na enotne zavarovalnice. SUZOR naj bi vršil predvsem le ta-le dela: Izdajal bi navodila zavarovalnicam, reševal spore, nadzoroval zavarovalnice, obdeloval posebno statistiko in sestavljal računsko osnovo zavarovalno-tehnične bilance. Poleg tega bi lahko SUZOR imel nadzorstvo nad zasebnim zavarovanjem, ustanovo za preiskovanje gospodarskega položaja, osrednji, centralni statistični urad itd.

Preureditev zavarovanja bi prinesla milijonske prihranke, s katerimi naj se izvede starostno in brezposelno zavarovanje.

Ta načrt za prenosno zavarovanja, o katerem je takrat sklepala tudi ljubljanska delavska zbornica, je žalibog obtičal neke kot tudi vsi ostali predlogi. Vseled tega pa seveda ni popolnoma nič izgubil na perečnosti. Nasprotno! Radi v uvodu izrišani razmer pridobiva na veljavi, predvsem kar se tiče poenotenja zavarovanja. Predlagano poenotenje zahteva razvoj sodobnega gospodarstva ter koristi zavrovancev. Ministrstvo za socialno politiko bi moralo biti osrednja državna ustanova za zavarovanje delojemalcev, pristojnost drugih ministrstev bi morala biti ukinjena. Poenotenje bi — kot navedeno — zmanjšalo upravne stroške, ki se danes porabijo za celo vrsto zavarovalnih naprav, pomnilo bi olajšanje bremena za obe strani. Skodilo bi morda le osebnim koristim nekaterih, ki bi morali po prenosu zapustiti ali zamenjati svoja mesta.

Potrebno je bilo spomniti na ta načrt posebno tudi danes, ko se razpravlja o uvedbi delavskega starostnega zavarovanja in prehaja to vprašanje v odločilno razvojno dobo. Delodajalci tožijo nad uvedbo novih socialnih bremen. Če bi se izvedla reforma v navedenem smislu, bi se izvršili veliki prihranki, obenem pa ne bi bila nova bremena toliko težka kot bodo sicer. Mant.

Politični razgovori o Parizu

Laval-Titulescu-Tevfik Ruždi bej

Vse se vrti okrog francosko-italijanskega sporazuma

Pariz, 29. nov. c. Zunanje-politična delavnost v Parizu je sedaj popolnoma v znamenju razgovorov, ki jih imata te dni v Parizu Titulescu in Tevfik Ruždi bej.

Tevfik Ruždi bej je imel danes zelo dolge razgovore s sovjetskimi odpravniki poslov v Parizu, Rosenbergom. Oba državnika sta se razgovarjala o poleku pogajanj za sklenitev vzhodnega pakta. Povsem izgeda, da prepušča Francija sedaj razgovore za vzhodni pakt državam, ki so pri tem paktu najbolj zainteresirane. To se pravi, da hoče Francija prepustiti balkanskim državam in državam na vzhodu, da naj izgladijo teren tako, da bo Francija lahko pristopila naknadno, ko bo že pretresla vsa vprašanja svojega razmerja do Francije. Ni izključeno, da hoče Francija prepustiti balkanskim državam, da naj si najprej rešijo interese na tak način, kakor se jim zdi najbolj primeren, da bi nato Francija imela čim manj dela na Balkanu in na vzhodu Evrope. To se pravi, da naj si balkanske države rešijo čim več, predno bo sklenjen francosko-italijanski sporazum.

Zato je jasno, da morata delati sedaj Titulescu in Tevfik Ruždi bej s precejšnjim hrupom, ki mogoče ni v razmerju s faktičnimi koristmi, ki se na primer lahko dosežejo s pomočjo sovjetske Rusije. Vendar pa je sedaj delo držav Male zveze in Balkanskega sporazuma tako obširno in važno, da imajo tudi razgovori s sovjetsko Rusijo širši in ne samo demonstrativni značaj. V vrsti diplomatskih prireditvev, ki so se te dni vršile v Parizu na čast obeh

ministrov Male zveze in Balkanskega sporazuma, je bilo zelo opaženo svečano kosilo, ki ga je priredil turški ambasador na čast svojemu ministru. Temu kosilu so prisostvovali vsi poslaniki Male zveze in Balkanskega sporazuma v Parizu, pa tudi zelo mnogo uglednih osebnosti iz francoskega političnega življenja.

„Pogajanja z Italijo - dobro“

Pariz, 29. nov. b. Jules Sauerwein piše v »Paris Soir«, da po sedanjih informacijah stojijo francosko-italijanska pogajanja zelo dobro. Časi medsebojne nezaupanja so izginili. Francija in Italija sta se prepričali, da je potrebno njuno skupno sodelovanje na organizaciji miru. Radi naraščanja moči nove Nemčije je vzklila med obema narodoma solidarnost in nujna želja za sporazumom. Prvi koraki so storjeni. Takoj, ko se je francoski poslanik vrnil v Rim, se je sestel s šefom italijanske vlade Mussolinijem in potem še večkrat z italijanskim državnim podtajnikom Suvichem. Te konference opravčujejo najlepša upanja. Z sedaj je gotovo, da bo o čisto francosko-italijanskih vprašanjih na vsak način prišlo do sporazuma. Kar se tiče srednje Evrope, obstoja dobra volja na obeh straneh, kar je obenem tudi najboljša jamstvo, da tudi v tej smeri sporazum ni izključen. Sauerwein je prepričan, da niti jugoslovanska nota ne izključuje možnosti sporazuma, zlasti če bo prišlo do sklenitve pogodbe za pobijanje mednarodnega terorizma.

„Samoumori“ po marseškem zločinu

Tajinstvena smrt V. Petrovića

„Popovića smo že uničili, sedaj je vrsta na tebi“

Pariz, 29. nov. b. Tukajšnje časopisje posveča veliko pozornost smrti nekega Vojislava Petrovića, katerega truplo so našli v neki skromni hišici v Hall Compton Street v okraju, kjer prebivajo večinoma vagabundi in bohemi. Morilci so skušali napraviti vtis, da je storil Petrović samomor. Obložili so ga z raznimi praznimi steklenicami, plinski vod je bil odprt in 10 funtov je ležalo razstresenih po stanovanju. Toda policija ne verjame v samomor. Gre za umor.

Kdo je ta Petrović? Star je 49 let in londonška policija ga je imela zapisanega kot tajnega agenta neke tuje sile. V londonških krogih se je predstavljalo kot nekdanji državni podtajnik za prosveto v Belgradu in se je večkrat s ponosom bahal s prijateljstvom Lloyda Georgea. Res je samo to, da je bil svoje dni med svetovno vojno ataše za tisk pri londonškem srbskem poslanstvu. Po vojni je odpotoval v Ameriko, se vrnil zopet v Belgrad in se nahajal v prosvetnem ministrstvu, ko je bil prosvetni minister še Svetozar Pribičević. V Londonu, kamor je odšel po odhodu Pribičevića iz Jugoslavije, se je nahajal veliko v družbi nekega tajinstvenega Črnogorca, ki se je izdajal za »princa Milla Črnogorskega«.

Londonška založba Mott, ki je ravno nameravala izdati njegove »spomine«, trdi, da je pred par tedni prišel k njej Petrović in se pritoževal, da mu grozijo s smrtjo. Baj je nekdo telefoniral v srbski: »Popovića smo že umorili, sedaj je vrsta na Tebi!« Popovića je bil tisti tajinstveni »Črnogorski princ«. In res so ga našli mrtvega pred tremi tedni v njegovem hotelu v Shaftsbury Avenue, tik ob Piccadilly Circusu. Policija je takrat objavila, da je umrl naravne smrti.

Petrović pa je trdil, da to ni res, marveč, da je bil Popovića umorjen. Zanimivo je, da je

tajna londonška policija Scotland Yard, ki je že dalje časa pokroviteljsko nadzorovala Petrovića, pred desetimi dnevi Petrovića obvestila, naj takoj izgine iz Anglije. Izgon je bil izrečen brez navedbe vzrokov. Posredovali so na policiji razni ljudje v prilog Petrovića, posredoval je celo Lloyd George, a brez uspeha. Zapustiti bi bil moral Anglijo zadnji petek 23. novembra. 25. zvečer so ga našli mrtvega v njegovu sobi.

»Ewening News« piše, da je bil umorjen od neke tajne organizacije »Edinost ali smrt«, katere član je bil.

Zelo poučne so tudi naslednje vesti o Petroviću. Na obeh naslovih, kjer je Petrović stanoval v Londonu, naletimo na zanimive sledove. Na enem teh naslovov je namreč izstopil Kvaternik v spremstvu nekega zelo uglednega člana berlinske Göringove in Rosenbergove policije, ko je pred marseškim zločinom nenadoma prišel iz Nemčije v London in od tam odpotoval nazaj na kontinent. Tam se je skrivati tudi neki tujec, ki je bil svoje dni iz Anglije izgnan, in se je par dni pred marseškim umorom skrivaj vrnil v London s ponarejenim potnim listom. Tam je stanoval tudi neki tujec, ki je prišel tudi iz Nemčije v London okrog 1. oktobra in ki ga je angleška policija aretirala, izgnala in ga v Dieppeu izročila francoskim oblastem.

Če bomo torej pridno iskali, bomo prav lahko prišli na sled nemških odgovornostim za priprave na marseški zločin. V tem smislu piše tudi »Manchester Guardian«, ki pravi: »Res je, da so se ustaši smeli zbirati na Madjarskem, res pa je tudi, da so se smeli svobodno kretati po Nemčiji in da so tam vzdrževali odlične zveze z visokimi voditelji narodnih socialistov.«

Videz in resnica o Ameriki

Glasovi o vsitaji

Za trenutno razpoloženje v Združenih državah so glasovi o poskušnem prevratu preteklega tedna zelo značilni. V resnici pa je misel na kak prevrat v Ameriki smešna. Tudi razodeva veliko navpnost vest, da bi se v ameriški armadi dobil kak general, ki bi riskiral svojo čast in glavo za tri milijone dolarjev, s katerimi bi bil nagradjen šele potem, ako bi si osvojil oblast. V resnici pa v ameriški armadi ni niti sledu o kakem uporu. Sicer je mogoče, da je kdo poskušal vprijeti kakšen pohod veteranjarnjev na Washington, kakor smo jih videli nekajkrat pod Hooverom in da se je pri tem posluževal tudi eventualnih zvez z redno armado. Toda ako je že Hoover s takimi pohodi kaj lahko obračunal, bi bilo še tembolj pričakovati od energičnega Roosevelta, da se ne bi zadovoljil samo s solzljivimi plini, ampak da bi v vsakem količnjak resnem slučaju brezobzirno posegel po bajonetih. Kljub temu pa ostane značilno, da so se vesti o prevratu mogle razširiti, ko je minilo komaj nekaj dni od silne volivne zmage Roosevelta, s katero se morejo primerjati komaj Washingtonovi uspehi.

Vendar pa je za volivno zmago demokratov značilno to, da vseeno ne podaja popolnoma prave slike o notranjem razpoloženju ameriškega ljudstva. Gotovo je ameriško ljudstvo za Roosevelta. Brez dvoma mnogo bolj, kot italijansko za Mussolinija, ali nemško za Hitlerja, že radi tega, ker se je ponovno svobodno zanj odločilo. Toda ne sme se prezeiti, da volivni glasovi v resnici v prvi vrsti in predvsem veljajo ne toliko stranki, kakor predsedniku Rooseveltu, od katerega ljudstvo pričakuje, da ne bo vrnil deželi le blagostanja, ampak tudi socialni mir in varnost. Toda v demokratiški stranki sami je pa mnogo struj in mnogo tokov, kakor tudi v republikanski. Republikanska stranka je bila radi tega tako poražena, ker pač ni imela tako izrazite močne in vodilne osebnosti, kakor demokrati v predsedniku Rooseveltu.

Gospodarski radikalizem

Toda za celo državo, kakor tudi za Roosevelta samega je presenetljivo vplivala moč in programatična zaključena radikalnih skupin. V Evropi se ta radikalizem vse preveč enostransko veže na ime Upton Sinclaira, ki je sicer na demokratiški listi, toda kot prepričan marksist nastopil kot kandidat za mesto guvernerja v Kaliforniji. Sinclair je kot marksist tudi za državni socializem in res sam kot tak ne pomenja mnogo. Toda politično mnogo pomembnejši je guverner Olson iz države Minnesote, ki je vodja tako imenovane kmetijske delavske stranke (Farmer Labor Party), ki je pri volitvah tudi zmagal in bo njegova stranka zastopana tudi v kongresu. Olson gre mnogo dalje, kot Sinclair, ker zahteva podražavljenje vsega gospodarstva. »Vsi naravni temelji gospodarstva, torej zemlja in vsi njeni zakladi, vsa proizvodna sredstva morajo biti podražavljena.« Ta Olsonova zahteva splošnega podražavljenja je precej podobna sovjetskemu sistemu, čeprav Olson pristavlja, da jo je treba izvesti »na miren način in ob spoštovanju zakonov.« Zanimivo je, da taki glasovi prihajajo tudi iz južne države Luisiane. Pa to so le samo primeri. Gotovo je, da se na mnogih krajih ogromne države javljajo glasovi, ki zahtevajo postavitve narodnega gospodarstva na druge temelje, pa čeprav revolucionarnim putem.

Boj za ustavo

Obšutna nasprotja se pojavljajo tudi na političnem polju. Gre za smisel in tolmačenje ustave. Kaj je bistveno v ameriškem ustavi: ali demokracija ali republikanski individualizem. Gotovo so očetje ustave hoteli zagotoviti pravice sleher-

nega poedince nasproti komurkoli, tudi nasproti masi, tudi nasproti državi. Svoboda poedince tudi na gospodarskem polju je veljala za najboljšo garancijo države same. Toda v 19. stoletju je bila prvotna, le za gornjo plast rezervirana volivna pravica demokratično raztegnjena na vse ljudske plasti in je danes splošna, enaka, svobodna in tajna. Ista masa volivcev voli senatorje in poslance v zbornico. In sedaj pravijo konservativci: Za vsako ceno moramo obdržati individualno svobodo, pa bodisi proti komurkoli, tudi proti državi. Radikalni in demokrati pa pravijo: Na stari ustavi nas pravzaprav samo one ločke zanimajo, ki omogočajo spremembe in nadaljnji razvoj. Svoboda poedince se mora umakniti večini. Naloga političnega vodstva je, da voljo večine uveljavi.

Kaj pa Roosevelt

Roosevelt in njegova vlada stojita med obema ekstremoma in neke na sredi stoji tudi prevladajoča večina ameriškega naroda, neke na sredi stoji tudi večina političnih voditeljev. Toda kje stoji, nihče ne ve. Tudi za Roosevelta se ne more natančno vedeti. On na primer hoče še vedno dvig cen, torej novo inflacijo. Toda ob koncu te inflacije naj bi prišla stabilizacija cen. Gotovo pa je, da so Roosevelta iz dosedanje sredine ravno radikalni potisnili precej proti desnemu krilu. Ako mu bo stranka tudi sledila, ni mogoče vedeti. Eden od njegove stranke se je nedavno izrazil: »Jaz sem stoodstotno za predsednika, dokler dela isto, kar je v mojem programu izraženo.« Predsednik mora torej računati, da stranka ni tako idejno enotna, kot dela vitez navzven. Njegova zbornična večina mu bo gotovo rada dovoljevala kredite. Bati se je le, da bo šla tako daleč, da bi jih državno gospodarstvo ne zmoglo več. Dalje se opoza, da zadeva Rooseveltovo stremljenje, prenesti finančna bremena od centralne vlade na občine in poedine države na zelo hud odpor. Roosevelt si je končno tudi osvojil nazor, da ni mogoče, da bi država trajno bila nosilec gospodarstva, ampak da mora gospodarstvo samo organizirati narodno delovno silo in jo napraviti koristno. Zato je pričakovati, da bo v sedanjem novem obratu gospodarska diktatura v Združenih državah izrazitejšje poudarjala privatno gospodarske momente proti nekaj časa trajajoči socialističnemu ali državno-socialističnemu liberalnemu pojmovanju gospodarstva. Ravno zato pa je verjetno, da bo Roosevelti zadel na veliko nasprotje radikalnih elementov. Tudi socialno zavarovanje za brezposelnost ne bo uresničilo radikalnih želja. Po vzoru države Wisconsin, ki je poskusna država v Ameriki, bo zavarovalni prispevek znašal 2%, ki jih bo moral nositi podjetnik, ne da bi zato smel znižati delavske plače. Toda doba zavarovanja bo smela trajati največ 10 tednov v enem letu. To je precej manj, kakor v marsikaterih evropskih državah.

Pred novimi strankami

Enotna demokratska stranka skriva torej pod svojim površjem mnogo napetosti. Treba bo na vsak način obdržati vodstvo naroda proti valu radikalizma, ki se pojavlja. Pravijo, da je Roosevelt nenavadno resen in utrujen. Tega niti v najhujših časih krize niso na njem opazovali. Borba z republikanci je bila enostavna in lahka. Zmagoviti stranki pa bo sedaj treba izvajati druge težje zmage. Treba bo premagati radikalizem, ki se pojavlja v stranki sami, in ga naravnati ter spraviti v sklad s občini potrebami naroda. Seveda ni pričakovati nobenega upora, še manj državljanske vojne, ali oslabeitev zunanje udarne sile mogočne države, lahko pa pride do novih strankarskih tvorb. V tem slučaju bi se ponovil proces, kakor ga je Amerika že večkrat doživela, na primer v L. 1850—1860.

Človekoljubno dejanje prijatelja naših izseljencev g. Barucha v Parizu

Pariz, 25. novembra 1934.

Pariška univerza je izrekla javno zahvalo tukajšnjemu jugoslovanskemu državljanu in vsem našim izseljencem v Franciji dobro znanemu banirju Salomonu Baruchu, ki ima svoj denarni zavod, skozi katerega gre večinoma vs denarni prihranek naših izseljencev, na štev. 15 rue Lafayette, ker so je v spomin na blagopokojnega kraja odločil, da z vsoto 50.000 frankov (150.000 Din) kupi stalno sobo za jugoslovanske dijake, ki študirajo v Parizu. V pariškem vseučiliškem mestu (Cité Universitaire) namreč je bilo zgrajenih mnogo sob, ki jih posamezniki lahko kupijo kot ustanovo in jih dajo na brezplačno razpolago za dijake. Baruch je

kupil dijaško sobo v paviljonu pariškega mesta. Ustanovno listino je sestavil bivši prosvetni minister Honnorat, ki je predsednik vseučiliškega mesta, in sicer tako, da bo smel v tej sobi brezplačno stanovati jugoslovanski dijak, ki ga bo predložil prosvetni oddelek jugoslovanskega poslanstva v Parizu. Mislim, da je potrebno, da posebej povdarimo to človekoljubno dejanje g. Barucha, ki se častno pridružuje že mnogim njegovim hihim darilom, s katerimi je prišel na pomoč našim izseljencem v Franciji, ki so se k njemu zatekali ali ki jih je sam odprl po naših nasebinah. Takšna človekoljubna dejanja niso samo v čast velikodušnemu darovalcu, ampak tudi naši državi v ponos, ker dvigajo njen ugled v tujini.

Osebnosti

Belgrad, 29. nov. m. Iz VI. v V. skupino so napredovali učitelji in učiteljice: Josip Cencić v Rogatecu, Frančiška Konečnik v Soboti, Anton Polotnik v Podsedri, Olga Mazi v Ljubljani in Franjo Janšek na Bregu. Iz VII. v VI. skupino so napredovali učitelji in učiteljice: Valentina Kolbel v Ljubljani, Mihaela Hvala v St. Rupertu, Ana Celjar v Krizah, Marija Petkovšek pri Sv. Juriju, Jernej Črno v Rušan in Alma Rozman v Grahovem. Iz VIII. v VII. skupino so napredovali učitelji in učiteljice: Jožef Novak, učitelj v Domu za vzgojo mladoletnikov v Belgradu, Magda Rajšp v Moravčah, Jakobina Ravtar v Pišecah, Marica Turko v Štrigovi, Božidar Tomažič v Zetlah, Ana Ladisa v Trbovljah, Kristina Lukić v Mostah in Olga Orač v Farni vasi.

Z odlokom finančnega ministra so postavljeni: za dvadnega uradnika VIII. skupine v Konjicah Stanko Vedlin iz Kamnika, za dvadnega uradnika VIII. skupine v Murski Soboti Slavko Fajdiga iz Novega mesta, za pomožnega dvadnega uradnika IX. skupine pri davčni upravi v Šmarju pri Jelšah Vladimir Berlot iz Brežic in za pomožnega arhivarja IX. skupine v Kranju Vinko Beznik iz Radovljice.

Belgrad, 28. novembra. Upokojen je dr. Mileva Perušek, viši kmetijski pristav v šesti skupini na kmetijski vzorni in kontrolni postaji v Ljubljani.

Bolgarija-Romunija

Sofija, 29. nov. m. Snoči je bolgarski minister Batolov izjavil časnikaarjem, da se bodo v najkrajšem času nadaljevala začeta pogajanja med Bolgarijo in Romunijo. S tem se bodo likvidirala vsa vprašanja, ki še niso likvidirana med Bolgarijo in Romunijo. V tem smislu je romunski poslanik v Sofiji Stoica že pripravil vse potrebne spise in dokumente.

Plače avstrijskih poslancev

Dunaj, 28. nov. TG. Avstrijska vlada je izdala poslovnik za zasedanje raznih stanovskih svetov in deželnih zborov, v katerem med drugim določa, da bodo poslanci dobivali prosto vožnjo od svojega bivališča do kraja zasedanja in nazaj ter poleg tega še za časa zasedanja 20 šilingov (160 Din) dnevne. Dnevne tečejo tudi za praznik, ki pade med tedne. Poslanci, ki ne stanujejo na Dunaju, bodo sprejeli za časa zasedanja tudi še stanarino v znesku 150 šilingov na mesec (1400 Din). Predsednik državnega sveta in predsedniki ostalih stanovskih svetov dobivajo 1200 šilingov (okrog 10.000 Din) na mesec in 300 šilingov (2500 Din) doklade za službene izdatke.

Po dijaških pretepih v Pragi

Berlin, 29. nov. c. Danes se je oglasil na nemškem zunanem ministrstvu poslanik češkoslovaške republike v Berlinu in protestiral proti manifestacijam, ki so se te dni vršile v Berlinu proti češkoslovaški republiki. Namestnik zun. ministra je sprejel poslanika in se opravičil zaradi zadnjih dogodkov, ki so se odigrali pred poslanstvom.

Dunajski vremenski napoved: Oblačno, ponekod padavine in počasen padec temperature.

„The Cleveland Press“ o Ljubljani

Akademični slikar Božidar Jakac v svetovnem tisku in njegovi najnovejši portreti na našem dvoru

Ljubljana, 28. novembra.

Naš list je pretekli mesec poročal o obisku zastopnika velikih ameriških dnevnikov g. Theodorja Andrice. A. Andrica je bil na svojem vsakoletnem potovanju po balkanskih državah in se je pred odhodom iz Jugoslavije ustavil za več dni v Ljubljani, kjer se je sestal s prijatelji iz

Od kar je Ljubljana doživela osvoboditev izpod avstrijskega jarma, je zelo napredovala v literaturi, kulturi in gospodarstvu. Mnogo poslopij in javnih naprav priča o prosperiteti tega mesta. Edini nebotičnik na Balkanu, s 14 nadstropji stoji ponosno sredi Ljubljane.

V Ljubljani živi več meni znanih Clevelandčanov. Eden izmed teh je Božidar Jakac, znameniti jugoslovanski slikar. Jakac je daleč poznan ne samo v Clevelandu, temveč v vsej Ameriki. Živel je v Clevelandu nad eno leto in je portretiral mnogo odličnih Američanov. Jaz sem se najprej zglasil v njegovem ateljeju v Ljubljani. Jakac se je takrat pravkar vrnil iz poletne kraljeve rezidence ob Blejskem jezeru, kjer se je mudil več mesecev in je portretiral kraljico Marijo in njene tri sinove, med njimi tudi sedanjega kralja Petra II.

Jakacve atelje je bil poln reprodukcij slik kraljeve družine. Na mizi je bil časopis z dolrim člankom o Jakacovem uspehu. Zdi se mi, da je Jakac dosegel sedaj ne samo umetniški uspeh, temveč tudi družabni. Je visoko odlikovanje biti pozvan h kraljevi družini in biti ves čas portretiranja gost na dvoru.

Napravil sem v Ljubljani več obiskov. Med njimi sem obiskal bana dr. Draga Marušića, tudi bivšega Clevelandčana. On je sedaj visok uradnik. Mahnil sem jo tudi k Sv. Krištofu, kjer je g. Ka-

Božidar Jakac: Romun. kraljica-mati Marija

Amerike. Takrat je med drugim izjavil, da bo o Jugoslaviji mnogo pisal za veliko časnikarsko podjetje Scripps Howard Newspapers, ki zalaga s svojimi poročili 25 ameriških listov, med njimi dva večja dnevnika »The Cleveland Press« in »New York World Telegram«, ki izhajata oba v ogromni nakladi za naše razmere, v po 500.000 izvodih.

G. Andrica je bil mož beseda, kajti v »The Cleveland Press« z dne 8. t. m. je pričel objavljati serijo člankov v Jugoslaviji pod svojim stalnim naslovom »Andrica in Jugoslavija«. V tem svojem prvem petkolonskem članku, ki ga prinašajo tudi drugi ameriški listi na prvi naslovni strani s tremi velikimi, odlično uspelimi slikami: mesta Ljubljane z gradom, s stolnico in s frančiškansko cerkvijo, akademskega slikarja Jakca, ko portretira na dvoru na Bledu takratnega prestolonaslednika, sedanjega kralja Petra II., in še posebej Jakacov portret princa Andreja, pričena Andrica svoje vtise o Jugoslaviji z vtisi o »vrtih Jugoslavije«, o naši beli Ljubljani:

»...Ljubljana je name vedno vplivala kot zelo urejeno in disciplinirano mesto. Mislim, da je tam preveč discipline. Je majhno provincionalno mesto bivše Avstrije, kjer žive uradniki urejeno življenje in se trdovratno drže tradicij.

Božidar Jakac: Romunski princ Nikolaj

Zdravniško spričevalo za ženine

Vsaka naredba ima svojo smiselno in senčno stran. Tako tudi novi zakon o spolnih boleznih. Postavodajalec je imel gotovo najboljši namen, ko je izdal naredbo, da mora vsak ženin pred poroko predložiti oblastvo, pred katerim bo poroka, zdravniško spričevalo, da ne bolega za spolno boleznijo. Hotel je s tem zakonske otroke obvarovati gnilebe in nevarnosti spolnih bolezni. Kaj pa nezakonski otroci? Kdo pa te revčke obvaruje okuženja po okuženih roditeljih? Na te revčke je zakon popolnoma pozabil, in prav teh je in bo vedno več. Njihovi roditelji so večinoma ljudje, ki se zaradi revščine ne morejo ali se iz gotovih slabih namenov nočejo poročiti. Spolnemu uživanju se pa vendar nočejo odreči in posledica je vedno večje število nezakonskih otrok. Kdo jih nadzoruje, kdo jih preiskuje, so-li zdravi ali ne? In če jih je morda zdravnik spoznal za neoporne, da se ne razširijo življenje in rojenje, ker so spolno bolni, jim-li prepreči zakon o spolnih boleznih tudi izvenzakonsko očetovstvo in materinstvo? Posmehujejo se lahko zakonskim in postavodajalcu, češ: »Kaj nam pa morejo?« Zakon o spolnih boleznih bi se moral ozirati tudi na izvenzakonske roditelje. Druga slaba stran novega zakona je, da je uvedel za poroko nov, velik izdatek. Zdravniki zahtevajo za spričevalo 140 Din in še več. Koliko ženinov jih zmore? Spričevalo stane več, kot znaša vsa taksa za oklic, vpis in poroko. Revčje je s tem izključen od poroke. Porok bo vedno manj, dvijh, izvenzakonskih zvez

vedno več, če državna oblast ne bo posegla vmes. Seveda pravi zakon, da dobijo siromašni zaročenci spričevalo zastonj, ako ga jim izda državni ali samoupravni zdravnik. Toda kdo je siromašen po zmislu našega zakona? Kdo ima pravico do brezplačnega spričevala? Posestnik je dandanes mnogokrat večji siromak kot delavec, in vendar nima pravice do brezplačnega spričevala, ker ima posestvo. Delavec je oproščen takse, če ne plačuje na leto več kot 60 Din neposrednega davka brez doklad. Ali pa je oproščen tudi zdravniške takse za poročno spričevalo? Odgovori so različni. Zdrava pamet zahteva: Če je država iz državnih ozirnov predpisala za vse zaročence zdravniško preiskavo, bodi ta za vse brezplačna; drugače je pri sedanjih razmerah revnejšim zakon zabljen ali vsaj preveč otekočen. To gotovo ni bil namen postavodajalca. Na krepkih stebrih pravih zakonih zvez stoni blagor vsake države. Zato naj država zaročencem pot v zakon čim bolj olajša, ne pa otežkoči. Vsi smo za to, da bodi naš rod zdrav in krepak, pa pravica in dolžnost bodi za vse enaka. Za državni blagor nastavlja država državne in samoupravne zdravnike; zato bi bilo najprimernejše, da samo tem poveri izdajanje spričevala za poroko; ti jih pa naj izdajajo vsem brez izjeme iz državnih ozirnov brezplačno, brez kolke in brez takse. Kdor pa zahteva izjemo in hoče dobiti spričevalo od zasebnega zdravnika, samo ta naj plača, drug pa nihče!

Vlažno • hladno, sedaj NIVEA

Po burji, dežju ali snegu — je zlasti potrebno, da varujete Vašo kožo pred vetrom in slabim vremenom, to pa storite najbolje tako: vsak večer, predno greste s at, si nadrgnete kožo zelo nianhko z Nivea Creme. Koža bo postala vsled tega mehka in gibčna, a poleg tega tako odporna, da ji niti slabo vreme ne more škodovati.

Valed eucerita, ki se nahaja v Nivea Creme, prodre globoko v kožo, ne da bi pustila sijaj, in je istočasno krema za noč in dan.

Kanonik dr. Ivan Žagar umeščen

Maribor, 29. novembra.

Lavantinski stolni kapitelj je dobil danes novega člana v osebi dosedanjega ptujskega prošta g. dr. Ivana Žagarja. Danes zjutraj se je vršilo v stolnici vmeščenje, ki je bilo za Maribor redka slovesnost. Instalacijo je izvršil prevzvišeni knezoškof lavantinski dr. Ivan Tomažič ob asistenci članov stolnega kapitlja. Ob 8 zjutraj je bil slovesen vhod v stolnico, nakar so sledili instalacijski obredi. Po svečani prisegi novoinštaliranega stolnega kanonika in izročitvi kanoniških insignij je bila slovesna sv. maša, ki jo je daroval novoumeščenec. Sv. opravilo se je zaključilo z zahvalno pesmijo. Slovesnostim je prisostvovalo mnogo ljudi. Med drugimi sta bila navzoča tudi kanonikov brat dekan novocerkevski in kanonik kolegijatnega kapitlja v Strassburgu na Koroškem Pavel Žagar in profesor v p. Kolarič iz Ptuja. — Novi lavantinski stolni kanonik dr. Ivan Žagar je bil rojen 3. decembra 1866 pri Sv. Petru v Sav. dolini, v Celju je dovršil gimnazijo, bogoslovje v Mariboru, bil nato kaplan v Smartnem na Pohorju, Slovenski Bistrici in Čadramu ter župnik in provizor na Dobjem; študiral je bogoslovne vede naprej ter bil promoviran kot prvi kandidat na bogoslovni fakulteti v Ljubljani, dne 27. junija 1923. Dne 15. marca 1927 je prišel za prošta v Ptuj ter zavzemal to odlično mesto do odhoda v Maribor. Prazno mesto v lavantinskem stolnem kapitolu je zasedel mož, ki ga diči velika gorečnost za čast in slavo božjo ter krepka delavnost. Z velikimi uspehi, ki jih je dosegel na dušno-pastirskem in versko-or-

ganizacijskem polju v dosedanjih krajih svojega delovanja je podal poln dokaz, da je poklican za odgovorno in delapolno mesto v lavantinskem stolnem kapitolu. Naj bi delovanje novega stolnega kanonika spremljal vsepovsodi božji blagoslov!

Idrijski žlinkrofi pred sodiščem

Zanimiv proces: dr. Tavzes proti poštnemu uradniku Fajdigi

Ljubljana, 29. novembra.

Kazenski sodnik okr. sodišča v Ljubljani s. o. s. dr. Svet je danes ob 10.30 dop. uvedel glavno obravnavo v kazenski zadevi dr. Ivana Tavzesa, vršilca dolžnosti poštnega ravnatelja v Ljubljani, proti Hinku Fajdigi, poštnemu uradniku v Ljubljani. Gre za žaljenje časti. Dr. Tavzesa je zastopal dr. Josip Cepuder, odvetnik v Ljubljani, obtoženec Hinka Fajdiga pa dr. Vavpetič, odvetnik v Ljubljani. Zasebni obtožitelj ni bil navzoč, pač pa obtoženi g. Fajdiga. Pred pričetkom obravnave je sodnik dr. Svet vprašal obtoženca, ali je mogoča poravnava. Obtoženec je izjavil, da je načelno pripravljen za poravnavo, toda so take okoliščnosti, da mu tega ni mogoče. Med drugim je g. Fajdiga izjavil: »Principijelno ne odklanjam poravnave, toda bojim se težkih posledic. Imam slabe skušnje.«

Zastopnik zasebnega tožnika je zahteval, da bi dal obtoženec primerno lojalno izjavo. Obtoženec je nato pripomnil, da deloma obžaluje, toda v obtožnici je veliko, česar ne more kar tako prenesti. Sodnik je nato ugotovil, da poravnava ni mogoča.

Zasebna obtožba dr. Ivana Tavzesa.

Vršilec dolžnosti poštnega ravnatelja za Dravsko banovino dr. Ivan Tavzes je podal po svojem zastopniku obširno obtožbo. Inkriminiral je naslednje okoliščnosti in dejanja. Obtožnica najprej navaja, da se obtoženi g. Fajdiga na pošti v Ljubljani VII. o njem izraža na skrajno zaničljiv način. Naziva ga »idrijski žlinkrof«. Če ga uradništvo naziva z besedo »direktor«, poseže obdolženec običajno vmes z opazko: »Kakšen direktor, saj je le vršilec dolžnosti.« Vprašan od uradnice, zakaj da si pusti rasti brado, je obdolženec odgovoril v uradnih prostorih: »Dokler bo žlinkrof na direktoriji, toliko časa bom nosil brado.« Napram tovarišem označuje dr. Tavzesa kot človeka, ki se grozno maščuje nad vsakim, ki se mu zameri.

Obtožnica nadalje navaja:

Po razpustu Prosvetne zveze vodi ljubljanski radio komisarijat, čigar član sem (dr. Tavzes) vsled svoje uradne funkcije tudi jaz. Koncem avgusta 1934. je razposlala radijska postaja svojim abonentom vprašalne pole glede želji in graj. V vprašalno polo je obdolženi g. Fajdiga zapisal odgovor: »Ob nacionalnih praznikih naj govore o nacionalnih herojih, o članih naše priljubljene dinastije in o drugih vzvišenih osebah ljudje, ki imajo za to legitimacijo. Za govornike o prilikah proslav zgodovinskih in nacionalnih in sploh proslav, ki imajo nacionalno obeležje, naj govore v radiju ljudje, ki bodo v nacionalnem kakor tudi v moralnem pogledu neoporečni. O tem naj se v bodoče vodi računa.«

Vprašalni poli je bil priložen listek glede naročila revije »Naš val«. Zadevni listek je obdolženec vrnil s pristavkom: »Dokler bo pri radiju in pri predmetni reviji soudeležen na kakršenkoli način g. dr. Tavzes, prosim, da me s ponudbami ne nadlegujete.«

Ta dejstva je zastopnik dr. Tavzesa stavil pod obtožbo in sodnik je za danes uvedel prvo glavno obravnavo. Tožnik je predlagal, da se uvede kazensko postopanje.

Iz pismenega zagovora obdolženega g. Fajdige.

Se pred razpravo je zastopnik obdolženca dr. Vavpetič predložil obširen zagovor, iz katerega posnemamo najznačilnejše odstavke.

Uvodoma poudarja obdolženec, da sploh ne more biti predmet posebne razprave uvod obtožbe, ki nima zveze z dejanskim položajem. Izjavlja, da nastopa za vse svoje trditve dokaz resnice. Obtožba stavi pod obtožbo celo stvar, ki očitno ne spada pod sankcijo kazenskega zakona. Zasebni tožnik ni oni, ki bi bil pripravljen mi kaj odpustiti. O zasebnem tožniku se nisem nikdar izražal zasmehljivo in ponižujoče. Prvih žalitev o »žlinkrofu« nisem nikdar tako izrekel. Zagovor navaja, kako se

je obdolženec seznanil z uradnico Josipino Štubljevo. Z njo je vedno govoril le v uradnih prostorih, nikdar privatno. Navaja, kako je prišla priča Štubljeva do službe. Poznal je dobro, kakšne študije ima. Napram njej je bil vedno previden. S poštnim ravnateljem je že dalj časa v sporu. To brez lastne krivde in proti svoji volji. To ni znano samo ljubljanskim poštarjem, marveč vsem v Sloveniji. Obdolženec v svoji vlogi nato opisuje, kako je bil premeščen s poštne direktorije na pošto Ljubljana VII. Na ravnateljstvu je bil referent v prometnem oddelku. Svojo službo je opravljal v polno zadovoljstvo. Bil je skrajno previden. Zasebni tožnik je celo zahteval od konzorcija lista »Poštar«, da ga odstavi od konzorcija. Glede pripomb v vprašalni poli omenja, da je naročnik radija in je zato imel pravico pisati svojo kritiko.

Obtoženi poštni uradnik g. Fajdiga je predlagal naposled, da se zaslišijo različne priče.

Zaslišanje obdolženega g. Fajdige.

Sodnik: »Priznate, da bi bili rekli »idrijski žlinkrof«? — »Ne!« — »Priznate, da ste zaničljivo govorili, da ni direktor. Kakšen direktor, samo vršilec dolžnosti direktorja.« Obtoženec: »Konstatiral sem samo faktično stanje. Nikakor pa, da bi o njem govoril zasmehljivo. Vse je netočno in sama kombinacija.« — »Glede brade?« — Obtoženec: »Res sem rekel: Toliko časa jo bom nosil, dokler bo Tavzes vršilec dolžnosti direktorja.« Obtoženec je nato priznal, da je v eni kuverti poslal vprašalno polo radijske postaje in odgovor na naročilo revije »Naš val«. Ugotovil pa je, da je dobil vprašalno polo postaje in poziv na naročbo revije v isti kuverti in zato je tudi on odgovore poslal v isti kuverti. Ni imel v mislih zasebnega tožnika, ko je napisal o predavateljih, ki naj bi bili moralno in nacionalno neoporečni. »Naš val« je privatno podjetje in imam pravico izreči o njem odklonitev in tudi povedati motive za odklonitev.

Dokazno postopanje.

Sodnik je nato uvedel dokazovanje in zaslišal edino pričo poštno uradnico Josipino Štubljevo.

Priča Josipina Štubljeva ni prej poznala obtoženega g. Fajdige, dokler ni bila predstavljena na poštni urad v Šiško. Med drugim je povedala: »Slučajno sem ga vprašala: Zakaj nosi brado? Odvrnil je: Dokler bo žlinkrof na direktoriji, bom nosil brado.« Sodnik: »Kdaj je rekel, da dr. Tavzes ni direktor, marveč samo vršilec dolžnosti?« Priča: »Se ne spominjam.« — »Kakšen vtis ste imeli?« Priča: »Imela sem vtis, da so bile besede omalovažujoče zaradi njegovega obnašanja. Besede: Kakšen direktor? je izgovoril rezko.«

Priča nadalje ni mogla potrditi inkriminiranih besed, da bi bil dr. Tavzes, kakor to obtožnica očita, po izjavi obtoženca maščevalen, marveč je obtoženec te besede obrnil na se, da se on maščuje, če se mu kdo zameri.

Po zaslišanju priče Josipine Štubljeve je sodnik dr. Svet razglasil rešitev, da se razprava preloži na nedoločen čas, da se izvedejo od obtoženca predlagani dokazi. Obtoženec ima nalogo, da v 3 tednih predloži zadevne dokaze.

Požar pri Kotljah

Kotlje, 28. novembra.

Sinoči okoli 9 je zažarelo nebo v smeri proti Selam. Gorela je domačija posestnika Tratnika Maksa, pd. Dularja. Pogorela je hiša. V naglici so domači in bližnji sosedje rešili iz stanovanjskih prostorov obleko ter nekaj malega opreme. Zito pa, ki je bilo shranjeno v podstrešju, je vse zgorelo. Sreča v nesreči, da se ni vnelo gospodarsko poslopje, ki je od hiše oddaljeno le nekaj metrov. Tu so se sosedje, ki so prišli na pomoč, dobro izkazali. Požar je nastal vsled vnetja saj v dimniku. Posestnik je sicer zavarovan, vendar zavarovalnica ne bo krila nastale škode.

Liublanske vesti:

Kamelhar - kovertdelke - pupe
in še kaj

Ljubljana, 29. nov.

Kako je nedavno v središču slovenskega kulturnega življenja, v beli Ljubljani, moj bistri nos izvolil sledovce prastare germaške kulture, ki v idiličnem tihožitju podaje roko vodenim otenkom naše trgovske slovensčine, sem že opisal v »Slovenec«. Epohalna odkritja »bistrega kamelharar«, »rje prostega priborac« (Rostfrei), »prvorazrednega« (erstklassig) blaga itd., so nekoga jezikoslovca tako navdušila, da mi je poslal pismo s tole kratko vsebino: »Čenjen, prosim nadaljevati svoj potopis po preljudi nam napredni Ljubljani! Je zelo poučen in zanimiv. Prav posebno veselje pa bi mi napravili, če bi izvolili tudi kakšen, ali kakšno (vrag me vzemi, saj še spolov ne znam več razločevati!) »Vešeraja«, »Bigleraja«, »Speceraja« in »Bekeraja«, katerih ne sme manjkati v nobenem velikem, modernem mestu...«

Piscu se lepo zahvaljujem za laskavo pozornost. Z »Vešeraja«, »Bigleraja«, »Speceraja« in »Bekeraja« mi zaenkrat — žal — še ne morem postreči, vendar sem prepričan, da mi tudi zaželjenega ne bo treba dolgo iskati, kajti bi bilo res sramotno za našo tako napredno Ljubljano, če ne bi imela svojih »Vešerajev«... Pač pa je moja torba danes polna razne druge roba, ki bo jezikoslovčevu znanje obogatila za marsikakšen redek biser. Dodaj sem sicer obhodil šele tri ulice, ker me tare nuda in moram na vsakih deset korakov obstati ter globoko zajeti sapo, da me ne zadušijo. Na današnjem sprehodu me je ljuti kašelj kakor stekel pes popadel tam nekje v Lingarjevi ulici nasproti »Zajtrkovalnice« (ne: zajtrkovalnice). Zasidral sem korače pred trgovino z ljubkimi igračkami in moje oči so takoj postale pozorne: v izložbi je visel bel papir z velikanskim napisom: »Pupe se sprejemajo v popravilo! Glej, glej sem zadovoljno zabudral in pokimal z glavo, glej, glej, kako gniljivo skrbijo nekateri trgovci za nas, sprejemalce, da nam ne bi bilo dolgčas... Celo ugankе so začeli sestavljati nam na čast in jih postavljati v izložbo. Tete, saj pravim, mi — Ljubljancem! In sem se takoj lotil reševanja najnovejše ugankе in napeto ugalal, kako neki morejo »pupe« same sebe sprejemati v popravilo. Rokus-pokus, sem godrnjal, tukaj ima pa prav gotovo coprnja svoje prste vmeš! Pretrd oreh je bila ta uganka zame. Šele čez pol ure se mi je posvetilo v možganih: Heureka! Morda pa to ni uganka, ampak reklamni napis? Nak, ne boš, kakal sem odločno zamahnil z roko. Da bi naši trgovci tako malo spoštovali svoj materni jezik in ga tako neusmiljeno pačili — je izključeno, popolnoma izključeno! Če bi bila to reklama, bi se prav gotovo — glavo grem staviti! — glasila lepo slovensko: »Punčke (igračke) sprejemamo v popravilo«. Ker se pa ne glasiti tako, ni nobenega dvoma: uganka je!

Po tej važni ugotovitvi sem se napotil dalje. Takoj pred drugo trgovino me je kašelj spet popadel. Obstal sem, se počeno odkašljaj in začel z velikim zanimanjem motriti bogato zalogo razstavljenega blaga v tej izložbi. In sem na svoje neznansko presenečenje bral, da prodajajo v oni trgovini med drugim tudi »otročje odevje« (ne: otroške, prosim!) blago za »otročje plaščec« (včasih smo rekali samo kakšnim starim dedom, ki jim je pamet opešala, da so otročji, danes so otročji tudi že plašči — napredujemo!), »otroške vestije« (ne: telovnice, prosim!), »kovertdelke« (ne: posteljna pregrinjala, prosim!), »Borhend rute«, »nove flanel borhente« (po vzgledu: blagovi, snegovi, nebovi) in še to in ono.

Spet me je posilil kašelj. Fejl sem debelo izpljunil in odracal pošasi proti Mestnem trgu. In sem tam imel priliko videti reči, ki so me še bolj utrile v živi veri, da naša bela Ljubljana, prestolnica Slovenije, napreduje z velikanskimi skoki. Dokaz: pred leti, kajne, smo poznali samo zapestne ure. Dandanes si pa lahko že vsak kmet nakupi tudi »zapesnih ure« zvrhan koš (črno

na belem namreč stoji v izložbi trgovine z zlatino: »Zapadne ure«). Zlati vek zdaj gospodinjam našim pride: kupovalce bodo na trgu pesa, okrašeno z lepimi »zapesnimi urami... Nekaj korakov dalje od »zapesnih ure« si lahko nabaviš »luksuz gravuro« in še nekaj korakov dalje »kapnec, takoj nato pa »najbolje milo« (ne: najboljšo, prosim!) za umazane roke. Škoda, škoda, da tudi takšnega čudodelnega mila ne prodajajo nikjer, s katerim bi lahko temeljito očistili našo umazano Ljubljano vseh takšnih in podobnih madežev, ki nas namotijo pred kulturnim svetom.

Miklavžev večer v Unionu
dne 5. decembra ob 7 večer

V nedeljo, 2. decembra se začne v Unionu pred veliko dvorano ob devetih dopoldne predprijavi vstopnice in traja do ene popoldne. Predprijavi se vrši potem vsak dan od 13 do 19. — Cene vstopnic so različne, in sicer: družinske v parterju po 12, 10 in 8 Din; otroške (to je za one otroke, ki jih obdaruje Miklavž) po 2 Din; balkonski sedeži po 10 Din; galerijski sedeži po 8 Din; stojšča po 5 Din. — Darila za otroke in odrasle se sprejemajo v predprijavi. Prosimo in opozarjamo na njene občutke, da si vstopnice pravčasno prebrskate v predprijavi, ker ni izključeno, da na dan prireditve ne bo mogoče več postreči z njimi.

Spored novinarskega koncerta 1. decembra ob 8 večer v veliki dvorani »Uniona«: »Prolog o smrti in življenju«. Spominke besede pesnika g. Alojzija Gradnika, posvečene viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Deklamira član Narod. gledališča v Ljubljani g. Emil Kralj. — Državna himna. — I. L. M. Škerjanec: »V onom črnem lese« (zloženo nalašč za to priliko). Izvajata Orkestralno društvo Glasbene Matice in godalni orkester držav. konservatorija pod vodstvom L. M. Škerjanca. — II. a) J. Pavčič: »Otožnost«. b) E. Adamič: »Darovanje neveste«. c) J. Pavčič: »Pa moje ženke glas«. — Tri narodne pesmi priredil za glas in godalni orkester L. M. Škerjanec: poje ravnatelj drž. konservatorija g. Julij Betetto s spremljavo godalnega orkestra. — III. V. P. J. Čajkovski: Pecco elegio, prvi stavek v spomin skladatelju Robinsteinu. Izvaja trio Karlo Rupel (violina), Bogomir Leskovic (violončelo) in Marian Lipovšek (klavir). — IV. Šest priprostitih pesmi. Poje Akademski pevski zbor, dirigent g. Fran Marolt. — Po odmoru: V. O. Dev: »Kanglicar«. J. Pavčič: »Pastirica«, poje operna pevka gđ. Zvonimira Zupečeva, pri klavirju dirigent ljublj. opere g. Niko Stritof. — VI. »Dekle v vrtu zelenem stoji«. — Rasti mi, rasti, travca zelena, dve narodni in harmonizaciji dirigenta ljublj. opere g. Ant. Neffata. »Če so tiste stiezice, koroška narodna in harmonizaciji g. J. Ravnika, poje operni pevec g. Josip Gostič. Pri klavirju dirigent ljublj. opere g. Niko Stritof. — VII. O. Dev: »Barčica« (primorska narodna), M. Tome: »Med cveticami po logu« (belokranjska narodna) in E. Adamič: »Zemlja mi v goste gre« (idrijska narodna). Poje mešani zbor pevskega društva Ljubljanski Zvon. Pevovodja g. Dore Matul.

Tel 31-62 KINO KODELJEVO Tel 31-62

Drvi in jutri ob 8 dvojni spored:
»Benečanska noč« (Tino Pattiera)
in »Moderni Robinson« (Douglas Fairbanks)

Rezervnim častnikom. Notico, ki smo jo objavili pod tem naslovom v včerajšnjem »Slovenec«, popravljamo v toliko, da so na dan 1. decembra rezervni častniki obvezni biti pri službah božjih v cerkvah svojih veroizpovedi. Obklea službena z ešarpo.

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov vabi svoje člane, da se udeležijo danes ob pol treh pogreba blagopokojnega g. učitelja Pavla Gorjupa. Pogreb pojde izpred hiše žalosti Kongresni trg 4 na pokopališče pri Sv. Križu. Blagopokojni gospod učitelj Pavel Gorjup si je v teku dvajsetih let, ko je poučeval petje v Rokodelskem domu, pridobil za društvo izrednih zaslug. V znak hvalečnosti ga bodo člani, posebno pevci spremlili na poslednji

poti. Bog mu bodi plačnik za njegovo požrtvovalno delo v Rokodelskem domu!

Miklavžev večer za otroke v beli dvorani »Uniona« priredi 5. decembra ob 5 popoldne Kršč. žensko društvo. Darila bo društvo sprejemalo isti dan od 1 do 4 popoldne v beli dvorani. Vstop prost.

Rezervni in vpokojeni častniki, vojaški uradniki in častniki v ostavki, ki žive v Ljubljani, bodo prisegli Nj. Vel. kralju Petru II. ustmeno in pisмено v nedeljo, 9. decembra 1934 v vojašnici Vojvode Mišiča na Taboru, kjer se morajo zgledati v uniformi točno ob 9. Kdor nima uniforme, naj pride v civilni obleki. Pismeno prisego naj vsakdo napiše še doma s datumom 9. decembra 1934 ter naj jo prinese s seboj. Vzorec pisnene prisego dadi med uradnimi urami v mestnem vojaškem oboru na Ambroževem trgu št. 7-I, soba št. 1, kjer naj se najkasneje do 4. decembra t. l. zgleda tudi vsi oni častniki, ki niso rimskokatoliške vere, ter vsi oni, ki še niso prijavili svojega sedanjega stanovanja.

Kino Kodeljevo predvaja drvi in jutri ob 8 dvojni spored »Benečanska noč« (Tino Pattiera) in »Moderni Robinson« (Douglas Fairbanks).

Muzejske zbirke bodo za splošno, brezplačno nedeljsko poset odpre le še prihodnjo nedeljo, 2. decembra t. l. od 10 do 12 popoldne. O ponovni otvoritvi in prihodnji spomladu bo izdano posebno oznanilo. Posetni red za posamezne plačane obiske med tednom in za brezplačne ogleds loč, korporacij in prostovolnih organizacij pa s to zimsko zavoritvijo nedeljskega poseta ni nič prizadet.

Gosta megla v Ljubljani. Vse dni tega tedna pritiska nad Ljubljano in okolico pravcata londonska megla. Zjutraj je velika slana. Megla pa ni samo v Ljubljani, marveč tudi po vseh dolinah in ravninah Slovenije. Jutranji mraz znaša navadno —3° C, visoko je barometrsko stanje, kar pomeni, da bo vreme z meglo trajalo še nekaj dni. Letos v novembru je padlo vsega 153,5 mm dežja, dočim letos oktobra 111 mm. Lani so bili novembra veliki nativi, ki so povzročili silne povodnji, tako, da je bilo Barje vse zalito in že kmalu nismo imeli tako velike povodnji na Barju. Največji nativi so bili letos 11. novembra. V zadnjih letih je bil najkasnejši november 1. 1930, ko je v 13 dneh padlo samo 81,3 mm dežja.

Kokainisti pridejo pred sodišče. Za sredo decembra je razpisana velika kazenska obravnava proti »kokainistom«, ki so prodajali po Ljubljani in drugod »kokain« v obliki sodabikarbona. Obtoženih je vsega 25 oseb. K razpravi je vabljenih 22 pri in bo obtožence zagovarjalo 6 ljubljanskih odvetnikov.

Nekaj glavnih dobikov elektrone loterije »Poštnega doma« je razstavljenih v izložbah tv. A. & E. Skaberne, Ivan Jax in sin, A. Gorec, B. Žilič in »Alpina«. Zrebanje nepreklicno 8. decembra t. l.

Kličite telefon 34-21 za nujna elektro-popravila, podjetje Havliček Fran, Sv. Petra c. 5.

Ljubljana - brez naslovov?

Kdor hoče v Ljubljani kaj veljati, mora imeti odličen naslov; ne ravno naslov svojega stanovanja, ampak svoj naslov: ravnatelj, nadzornik, sodnik, doktor ali karkoli. Najmanj, kar mora biti pravi Ljubljančan, če hoče imeti kaj kredita, je »predsednik« ali vsaj »svetnik«. Če res kaj »svetuje« ali pa kod »predseduje«, je postranska reč — glavno je naslov. Kdor nima naslova, se še oženiti ne more, ker »starejša« brez naslova tudi najstarejša Ljubljančanka ne mara.

Na Turškem pa za naslove ne marajo več. Tako poroča dunajski »Neue Freie Presse«. Ta list sicer nič ne ve o tem, da bo dobil predsednik turške republike častni naslov »Ata-turk«, kakor to pripoveduje ljubljansko »Jutro« svojim ljubljanskim prijateljem (gotovo ne iz hudobije, ampak za kratek čas), pač pa pravi, da bodo vsi stari naslovi — odpravljeni.

Hvalimo Boga, da živimo v Ljubljani in ne na Turškem! Le pomislimo, v kakšnih zdregah bodo turške gospe v Ankari, ko bodo prihajale dopoldne s svojimi kočarji na trg! Tam bo vse kar mrtno in nič več se ne bodo gospe pozdravljale z »dobro jutro, gospa inšpektor« ali pa »sklanjam se, gospa direktor« in podobno, ampak vse bodo kar same navadno »gospa Ibrahim«, »gospa Muhamed« ali pa celo »gospa Ataturk! Sicer imamo tudi v Ljubljani križ z naslovi, odkar so se pojavili razni »ena-tri« ali pa »tri-pet-sestema«, kakor igrajo ljudje pri »Kočevarijih«, ampak nekaj naslovov smo le še rešili. Na Turškem pa kar nič, nič! Še »predsednikov« jim niso pustili...

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čajsko naravno »Franz Josefov« grenčico, ki dosega radi tega, ker čisti kri, žlečede in čreva pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Ljubljana uvozila oktobra
nad 635.000 kg sadja

Statistika mestnega dohodarstvenega urada navaja, da je bilo letos uvoženo v Ljubljani 635 tisoč 139 kg domačega sadja iz raznih krajev Slovenije, zlasti jabolk in brusik, ki jih ne morejo štajerski sadjarji vnovčiti v inozemstvu in skušajo jabolka prodati vsaj doma na raznih trgih. Dovož jabolk in brusik iz štajerske je bil ogromen, kar pojasnjuje zlasti dejstvo, da so štajerski sadjarji dovažali v Ljubljano jabolka na velikih tovornih avtomobilih. Zato je oktobra mitnica na Dunajski cesti zaznamovala največji uvoz, namreč 150.804 kg. Na glavni kolodvor je prispelo 109.316, skozi mitnico v Metelkovi ulici je šlo 111.355, na Dolenjski cesti 30.247, na Poljanski cesti 60.328 in na Zaloški cesti 51.137 kg. Na ostalih mitnicah so bile zabeležene malenkostne množine sadja. Lahko računamo, da je Ljubljana oktobra izdala za sadje najmanj 2 milijona dinarjev.

Morilec Juhant
odpeljan v Maribor

Ljubljana, 29. novembra.

Dva orožnika ljubljanskega orožniškega poveljstva sta snoči z mariborskim potniškim vlakom odpravila v zapore mariborskega okrožnega sodišča 32 letnega Viktorja Juhanta, morilca svojega rojaka, 32 letnega Stanka Hacinca, ki je z njim krošnjačil s četkami in krtačkami po štajerskem. Še ponoči sta orožnika pripeljala morilca Juhanta v Maribor ter ga izročila mariborski upravi zaporov okrožnega sodišča. Juhant je drugače zakrknjen zločinec, ki ne kaže posebnega čenjanja, da je umoril svojega znanca zaradi 150 Din. V Ljubljani sta ga na okrožnem sodišču zasliševala preiskovalni sodnik s. o. s. g. Jože Rus in njega namestnik sod. pripravnik dr. Umnik Viktor. Juhant je obema, kakor tudi na policiji, v podrobnostih opisal, kako je izvršil umor nad tovaršem Hacinom. Činčino je pripomnil, da ga je umoril, ker sta se poprej skregala zaradi denarja.

Jed proti sklerozni brom in t-šati za živce, mangan za kri, magnezij za žile in jetra, litij proti sečni kislini, težke kovine za protoplazmo in žleze, ogljikovo kislino za srce in žile, kalij za ledvice, kateji proti vnetju kataris, žveplo proti revmi, alkalije proti žledeni kislini.

In še mnogo druge zdravilne mineralne proti nastajanju kamnov, kreem itd.: vse te sestavine vsebuje zmed mineralnih vod cele Jugoslavije samo znana

RADENSKA

Zato e tako dobra, pitna in zdrava!

Ptuj

Občni zbor strelske družine v Ptuj. V nedeljo, 25. t. m. je imela Strelska družina svoj redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil komandant mesta g. major Stanojlovič. Najprej je pozdravil navzočne zborovalce, nato pa je imel prav lep govor, v katerem je med drugim utemeljeval potrebo, vzgajati mladino v streljanju. Sledilo je tajniško poročilo, iz katerega je posneti, da šteje družina 200 članov; v preteklem poslovs. letu so se strelci pridno vadili v streljanju, in sicer je bilo oddanih 1800 strelcev. — Glasom blagajniškega poročila je imela družina čez 8000 Din denarnega prometa, in sicer je bilo 5000 Din dohodkov in 3000 Din izdatkov. Članarino so določili na 24 Din letno. — Pri volitvah je bil izvoljen po večini dosedanjí odbor z majorjem g. Stanojlovičem kot predsednikom.

Smrtna kosa. V Rogoznici pri Ptuj je po dolgi mučni bolezni umrl Jožef Zelenko, sin posestnika v Novi vasi. Star je bil šele 19 let.

Združenje trgovcev za okolico v sodnem okraju ptujskem objavlja vsem članom, da so trgovine 1. decembra ves dan zaprte.

Avtomobilska nesreča. V torek, 27. novembra proti večeru se je dogodila pri Sv. Andražu v Sl. gor. avtomobilska nezgoda, ki pa se je razmeroma ugodno iztekla. Ob navedenem času je vozil poltovorni avto, last ptujškega mesarja in prekajevalca Franca Urbana, proti Sv. Andražu. V bližini cerkve je avtomobil na zelo ostrém ovinku zdrknil s ceste v prepad in se popolnoma razbil. V kabini so bile tri osebe, od katerih sta dve osebi dobili lahke poškodbe, medtem ko je sin lastnika avtomobila Jožef Urban dobil nevarne poškodbe na glavi in jeziku. Ptujski reševalci, ki so bili pozvani na kraj nesreče, so ranjenca prepeljali v ptujsko bolnišnico. Precejšnjo škodo trpi lastnik avtomobila.

OBRTNIKI!

V nedeljo 2. decembra ob pol desetih dopoldne vsi na zbor v »Union«!

Kulturni obzornik

R. Stolz: Izgubljeni valček

Operetna premiera

V operetni repertoar našega gledališča smo dobili novo Stolzovo opereto »Izgubljeni valček«. Snov bo našemu občinstvu menda po večini že znana, saj je zgrajena popolnoma po prvotni filmski opereti »Dvoje ert« v tritričinskem taktu, ki se je v ljubljanskih kinogledališčih že večkrat izvajala in je glavni valček postal svoj čas celo priljubljen slager.

To delo tedaj zase ne zahteva kakega posebno globokega razmotrivanja. Lahka ljubavna snov je v njem prav prikopano obdelana ter povezana z dogajanjem ob nastajanju nove operete in odstiranjem sicer neumetniških momentov, ki pa vendar neodločujejo pri ustvarjanju takega dela pri libretistu kot komponistu, pa zakuljeno stopajo tudi med vzroke za uprizoritev. Sicer je vsemu primestana nalca naivna komika in ne prav resen sentiment — pa kdo si predstavlja opereto brez tega. V celoti pa je delo — prikožno okusu današnje operete — na oprejemljivem nivoju. Poslužuje se sredstev, ki spadajo še vedno v okvir čistege estetskega okusa, brez souporabe tendencioznih spolin, usmerjenih na vzbujanje vzporednih izkustvenih primarnih občutij; prav na slednjem se namreč sicer moderna dela te vrste tako rada naslanjajo, da dosega pri občinstvu sumetniške učinke.

V ostalem se delo pozna, da ni zlitu prvotno z operetno formo, in tudi ne toliko srečno predelano, da bi vzdržalo vseokoli napeto linijo in ne zapadalo vmesnim zastajanjem, ki puščajo, da dojemalec od časa do časa zdrkne z ravne notranje napetosti in se zato v vijugasti črti ne more prav vzpeti do končnega polnega zadovoljenja. — Temu nedostatu tudi ne more prav od pomoči prikupna glasbena snov, ki sicer nima v sebi kakih posebnih umetniških širin, in jih po svojem namenu najbrž tudi ne zasleduje, ki pa vendar ni brez estetskih vrednot in tudi ni borna na občutij.

Vprizoritev je sama po sebi vsakakor mnogo vredna in li to moramo priznati. Kajti po eni strani

je dirigent A. Neffat, ki je vodil glasbeno stran, položil dosti truda v svoje delo, kar se je javljalo v točnosti, doslednosti in elanu izvajanja. Po drugi strani pa je režiser Ciril Debevec zjel vso snov v njenem jedru, jo prikožil po možnosti stilu dunajске miselnosti v igri in sceni ter jo izdelal in postavil na oder resno, morda celo preneseno za pretežno po zabavi hrepenečega gledalca, ki je pač občutiljiv za kratke razigrane veselosti.

Kar se tiče igralcev, pa zopet stara trditve: če že hočemo imeti opereto, moramo imeti najprej bazo zanjo. In to je privlačna aubreta in njej adekvaten partner. Ker pa tega danes nimamo, je vsa opereta na trilih nogah in se ves trud prav ne obnese. Ga. Ribičeva v vlogi Hede in g. Janko v vlogi komponista sta sicer dala svoje v lepi meri, a zadostiti okusu operetnega občinstva prav le ne zmoreta. — Največ vedrine sta vsakakor prinesla v stvar dramskega igralca g. Daneš in g. Sancin (ki se je kar izkazal tudi kot pevec takega žanra). Ga. Poličeva je lepo izpolnila svojo vlogo operetne pevke. — G. Peček je postavil tipičnega gledališkega ravnatelja, g. Železnik v konstrastu maske in osebe posrečen, komičen pojav. — Izklesan komičen lik je izoblikoval g. Zupan v vlogi sluga, kar vnaša mnogo šegavosti v ambijent. — Ga. Kogojeva pa je srečno gospodinjala. — Celoto so dobro izpolnjevali še ga. Jeromova in gg. Simončič, Erklavec in Jarc. — Ples je prikladno naštviral g. Golovin.

Prevedel je besedilo primerno operetnemu slogu g. Pavel Debevec.

Občinstvo se je premieri odzvalo v polnem številu. Nekaka razočaranost pri njem pa kljub delnim pogreškom dela vendar namiguje, da je okus, ki sprejema z entuzijazmom »Belega konjčka« in »Sv. Antona«, pa ostaja hladen ob »Izgubljenem valčku« že sumljivo zdrklil navzdol. Videant consules! — V. U.

Ljubljanska drama:
Žalujoci ostali

Za sedemdesetletno Branislava Nušića so vsa tri gledališča v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu isti večer uprizorila njegovo komedijo »Žalujoci ostali«. Ljubljanska Drama je ta spomin proslavila brez

vsakih drugih slovesnosti, pač pa se je Gledališki list spomnil pisatelja s člankom o njegovem delu in njegovih igrah pri nas. »Žalujoci ostali« so ves večer prav živo budili spomin na nepomirljivo Nušićevo komiko, zato je bilo občinstvo v svoji dobri volji gotovo iz srca hvaležno ljubljantu, kakor tudi igralcem. O igri epregovorimo še nekoliko več.

Mariborsko gledališče

Dr. Maksa Alsberga »Konflikte«, dramo v sedmih slikah, ki jo je prevzel Fedor Gradišnik, je režiral novi režiser in član gledališča, Milan Kosič. Kakor je bila režija drame sicer dobra, z vsmo nastudirana, inscenacija ni povsem zadovoljila. Vidi se, da se naši režiserji za inscenacijo, ki bi odgovarjala sodobnemu hotenju, še bore.

V Alsbergovi drami je dvojni »Konflikt« — v duši odvetnika Bohlena in med materjo ter njenim dejanjem in sinom — z neusmiljeno natančnostjo izdelan tako, da pritiska kar strahotno na živce. Odvetnika Bohlena je igral Vladimir Skrbinišek s tako notranjo inteligenco, da je postavil na oder postavko, ki je človek ne more zlepa pozabiti. Bil je močan v podajanju pritenih čustev in silen v afektu, ko je obnavljal pred sodnikom svoj zagovor. S Savo Severjevo je mariborsko gledališče mnogo pridobilo. Ze po tem, ko smo jo videli sedaj v dvojni vlogi, v idealnem sogrpu in tu v Konflikto, lahko trdimo, da je njena stvariteljska moč velika. Tam intrigantka, svetovnjakinja dama, tu mati, zlomljena, s strašno tragiko v srcu. In mater, Kristino Kühne, je zajela tako iz globin in prepričevalno, da se je videlo, kako se irga srce v njej v tri strahotni borbi. Prehodi v njeni igri so bili ubrani, podani z velikim doživljenjem. Sina Kristofa je igral Rado Nakrst. Mladostni afekt mu je ušel včasih morda za spoznanje preburno in preglasno, sicer pa se je ves čas držal na višini, ki jo drama zahteva. Oseba Horna, direktorja deželnega sodišča v pokouju, je sama po sebi bolj pomirjevalna, manj aktivna kot spremljajoča in Milan Kosič je bil kot Horn prav dober. Igral je vedno lepo enotno z glavnimi osebami in je ves čas s svojo igro podpiral stopnjevanje čustev in borb v drami. Tudi z njim je mariborsko gledališče pridobilo. Prav svoj, poseben tip je ustvaril s Konradom Schmittalsom Pavle Kovič, ki je bil izboren v maski in igri. Postavil je na oder kakor

iz življenja izrezano postavo in dajal dramati življenja, da se je pritisk teže psiholoških zapletov lajšal in da se je okolje vedrilo. Pravi tip vestne, skrbne in čujoče tajnice je bila tudi Slava Gornikova kot Jenny Zerb; bila je realna, resnično kakor iz pisarne postavljena na oder. Milena Godinova kot nečakinja Liza je bila še vsa začetniška tako v nastopu, kakor posebno še v besedi. Kaže talent in veliko prizadevnost, toda v njeni igri je še mnogo le hotenega. Tudi Pavle Rasberger kot Linsmayer je bil premalo povezan v igro, dasi je hotel biti trgovsko stvaren in umerjen v čustvih, vendar je stal nekako ob strani. Edo Verdonik kot praktikant in Fran Blaž kot sodni sluga sta ti dve epizodni osebi pač skušala podati tako, da igre ni v ničemer motilo.

Lep napredek se opaža na našem odru v izgovarjavi in jeziku sploh. Motili so le že pri idealnem sogrpu in v tej dramti nekateri napočno naglašeni nedolčnosti. Od kod je prišel ta akcent?

Gugalnica Olge Scheinplugove je bila sicer veder, toda dokaj plitev oddih. V tej veseligr, v kateri nikjer ni prave življenjske globine, je vse polno starih pripomočkov, ki vzbujajo smeh, tradicionalnih dvotipov in resnic. Življenjskih nemogočnosti v igri kar mrgoli. Življenjsko nemogoče so tudi osebe in njih dejanje in ravnanje. Režiral je Jože Kovič. Režija sama je bila posrečena. Milena Zakrjakova je bila dobra samo kot gospa Mery, kot kuharica ne več. Prav nasprotno je bilo pri Steti Draguljiničevi, ki je bila kot kuharica Mary mnogo boljše kot pa pozneje, ko je iz obogatele in preoblečene kuharice le preveč pogledala prava dama. Prav naravna in sodobna je bila Danica Savinova kot sobarica Marion. Najbolj izvirna je pa bila pač Elvira Kraljeva kot služkinja Marijana. Pristen, prirodjen je bil Vlačav Danila Gorniška, ki je igro tudi najbolj vodril. Gornišek je ustvaril tako naravno komično postavko, ki je že z nastopom samim vzbujala smeh. Glas mu je sicer včasih padel z ravnine, na kateri bi se bil moral držati do konca. Igralsko dober, čeprav tu in tam malo preburen in prečustven, je bil Vena Franja Blaža. Dokaj izrazita postava je bil Maksa Furijana notar, ki je v veseligr kot tak življenjsko kar neresen in skoraj nemogoč. — Vsa igra je bila zelo živahna, včasih še kar preveč. Pri bolj umirjenem igranju bi bila komika učinkovitejša.

Korupcijska razprava v Belgradu

Sesti dan je bil zaslišan Aleksije Šoškič, tajnik razsodišča v sporu med našo državo in Ringhoferjevimi tovararni. Šoškič je na razpravi popolnoma spreminil svoje izjave pred preiskovalnim sodnikom, tako da sta ga morala tako predsednik sodišča kakor državni pravdnik na to ponovno opozoriti.

Po pričevanju Šoškiča bi moral najprej dobiti mesto tajnika v razsodišču Lontkijević, pozneje pa je na posredovanje njegovega prijatelja Jovovića dobil to mesto on; zato pa je moral obljubiti, da bo dal 10.000 Din honorarja Lontkijeviću, kar je pozneje tudi storil. Ko so določali honorar, ni bil pri sojen. Izjavil je, da ga je bolelo podcenjevanje, da so drugi dobili 150.000 Din honorarja, on sam pa samo 60.000 Din. »Saj sem tudi jaz dovršil pravne nauke!« Na njegovo zahtevo so mu zvišali honorar za 25.000 Din. Jovović ni hotel sprejeti menice, ker je »državni uradnik«, ampak je zahteval izplačilo v obveznicah vojne škode. Šoškič je na današnji razpravi tajil, da bi bil kdaj komu izjavil, da bi moral Jovović od svojega honorarja plačati sodniku Rakiću 20.000 Din, ker je propadel s svojim predlogom, da bi Rakić postal tajnik. Jovović je podal

ločeno mnenje, ker bi mu bilo težko razsoditi v korist češke firme, ker je bil za sodnika določen od tuje države.

Na koncu zasliševanja je Šoškič obžaloval, da ni tudi sam na zatožni klopi, ker bi mu tako ne mogel nihče očitati, da je kriv današnje razprave. »Če bi mi sodniki razsodišča pravilno odmerili honorar, ne bi nikoli prišlo...« — ...do te razprave,« je dostavil sodnik.

Jovović je pri konfrontaciji s Šoškičem zanikal Šoškičevu trditev, da bi mu Trajković pomagal pri sestavi razsodbe. Trajković mu je samo dal na razpolago pisarno, pisalni stroj in pisarniško moč.

Lontkijević je Šoškiču v brk povedal, da ni nikoli dobil 10.000 Din.

Končno je bil zaslišan še državni pravobranilec Gjorgjević, ki je zastopal državo pri razsodišču med njo in Ringhofer Werke A.-G. Sodnik se niso v njegovi navzočnosti nikoli med seboj razgovarjali o honorarjih, pač pa je imel vtis, da so se razgovarjali o nečem z zastopniki Ringhoferja. — Razprava se nadaljuje.

Izgubila svojega živinozdravnika. Ne vemo, na čigavo pobudo se je to zgodilo, vemo pa, da ne v korist ljudstva. Sedaj imamo za ves litijski okraj samo živinozdravnika v Litiji. Kdor pa pozna krajne razmere, bo takoj uvidel, da je to odločno premalo. Prometne razmere dele litijski okraj v dva dela: litijskega in višnjegorskega. Višnja gora nima z Litijo skoraj nobenih prometnih zvez. Po železnici pa se je treba peljati čez Ljubljano v Litijo. To pa je daleč in drago. Samo vožnja stane okrog 80 Din, kje je pa še živinozdravnik in zdravila! Kje naj višnjegorski kmet v sedanjih časih zmore toliko, ko so vasi, ne majhne — do trideset gospodarjev, ki ne spravijo skupaj 100 Din. Saj je v sedanji krizi najbolj prizadet dolenski kmet prav okrog Višnje gore. Medtem, ko ljudje bliže Ljubljane vozijo na trg drva, mleko in razno zelenjavo in dobi Dolenjec južno od Trebnjega za vino toliko, da krije najpotrebnejše, se godi kmetu med Grosupljem in Trebnjem najslabše. Pridela toliko, da ima komaj za domačo potrebo, prodati pa nima ničesar. Edino upanje mu je še živina. Če mu pa še ta zbolí, kaj naj stori? Živinozdravnik je daleč, pot draga, denarja nič, stiska velika. Če pride živinozdravnik prepozno, če nič ne pomaga — dvojna izguba. Če pa bi bil živinozdravnik v Višnji gori, bi kar stopil k njemu, četudi ponoci, a Litija tam za deveto goro — Bog s teboj! Upamo, da bodo merodajni faktorji uredili to zadevo, in sicer kmalu.

Mariborske vesti:

Hitlerjevci na povratku v Avstrijo

Maribor, 29. nov. Sinoči so prispeli v Maribor avstrijski emigranti, ki so si mesto poti v Nemčijo izbrali povratek nazaj v Avstrijo. Namesto najavljenih 80 pa so prišli iz Varaždina z večernim vlakom ob 18 samo štirje. Ponoci jih je prispelo z zagrebškim vlakom še 9, ki so prišli iz taborišča v Požeji. Vsi ostali, ki so se v varaždinskem taboru prvotno še izjavili za povratek, so se v zadnjem hipu premislili. V Mariboru jih je sprejela v svoje okrilje obmejna policija. Prenočili so jih v policijskem zaporu, kjer so jim dali na razpolago veliko snažno sobo s posteljami, da so zadnjo noč na našem ozemlju preživeli čim prijetneje. Danes zjutraj so jih odpravili čez mejo pri Špi-lju. Avstrijske obmejne oblasti so bile že pripravljene na prihod vračajočih se emigrantov ter so jih že snoči pričakovali na meji. Takoj so jih odpravili v Gradec ter jih nameravajo postaviti pred sodišče. Oni, ki imajo kaj na vesti, bodo obsojeni, ostali pa pridejo za nekaj časa v koncentracijsko taborišče. Skoro vsi emigranti, ki so se vrnili nazaj v Avstrijo,

— Podkorenska cesta zaprta za vsa motorna vozila. Jugoslovanski konzulat obvešča, da bo korenska cesta na avstrijski strani od državne meje na Korenskem sedlu do vasi Riegersdorf zaradi snega zaprta do 1. maja 1935 za motorna vozila vseh vrst.

— Jugoslovanska knjigarna priporoča cerkvenim zborom sledeče Marijine pesmi: Kogoj Marij, Marijine pesmi raznih slovenskih skladateljev za mešani zbor; part. 16 Din, glasovi po 6 Din. — Laharnar Ivan, Smarnične pesmi za mešani zbor. II. natis; cena 16 Din. — Lukman Fran, 4 Marijine pesmi za mešani zbor z orglami; part. 12 Din, glasovi po 4 Din. — Mav Alojzij, Vzdihi po Materi. 14 Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle; part. 12 Din, glasovi po 4 Din. — Mav Alojzij, Roži Mariji! 15 Marijinih pesmi za mešani zbor; cena 10 Din. — Mihelič Alojzij, Zdrava Marija. 5 Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle; cena 10 Din. — Mihelič Alojzij, Kraljica maja. 7 Marijinih pesmi za mešani zbor; cena 15 Din. — Premrl Stanko, 40 Marijinih pesmi raznih skladateljev za mešani zbor; part. 40 Din, glasovi po 5 Din. — Premrl Stanko, Zapojmo Mariji! 18 Marijinih pesmi za mešani zbor; part. 36 Din, glasovi po 5 Din.

— Sodni proces šolskega upravitelja na Crenu pri Ljutomeru proti 39 cvenskim posestnikom vzbujal je okolici veliko zanimanje. Prvo zaslišanje se je vršilo ta teden, obravnava pa je bila zaradi nadaljnjega zaslišanja preložena na 22. december.

— Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščanjih, srbečici osvobodí naravna »Franz-Josef« grenčica telo vseh nabranih gnolobnih strupov. Ze stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda oopolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Tat v ljutomerski cerkvi. V sredo zjutraj je ljutomerski cerkvenik s strahom opazil, da je ljutomerska cerkev imela ponoci nepovabljenega stanovnika. Vse nabiralne skrinjice v cerkvi so bile vlomljene in izpraznjene. Nepoznani tat se je zvečer skril v cerkev in se dal mirno v cerkev zapreti. Ponoci je nemoteno vzel svečo pri kipu male Terezike, potegnil dol večno luč, prižgal svečo in v njeni svetlobi nemoteno izvršil cerkveni rop. Po storjenem delu pa je odprl zadnja vrata in tiho izginil. Večna luč je bila spuščena, svečo pa je zločinec odložil pri zadnjih vratih. Disal mu je samo denar, ker ni opazil nobene druge tatvine. Tudi tabernakel je pustil popolnoma pri miru. Plen gotovine ni bil velik, ker cerkvene pušice v današnji krizi niso preobložene. Za storilec ni sledu.

Cenjene Inserente

opozarjamo na

Sobotno Izdajo Slovence,

ki bo posebno prikladna za

MIKLAVŽEVO REKLAMO

Radi narodnega praznika bo ta izdaja obnem veljala za nedeljsko in bo izšla zalo v zelo pomnožen nakladi.

Pohitite z naročili!

— Buffet na postaji Zlatar - Bistrica se odda v zakup. Ofteralna dražba bo 18. decembra. Pogoj in informacije se dobe na imenovani postaji in pri železniškem ravnanstvu v Zagrebu, soba 53.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko. ki deluje proti boleznim ledvice, jeter, srca, proti kamnom, sklerozí, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Pri sapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolčnih žilcev, pri bolečinah v kolku, zasoplenosti, hudem arnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, poboitosti povzroči naravna »Franz-Josefov« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe.

Celje

»Proti volji zdravnik.« Drevi ob 8 bo v dvorani Ljudske posojilnice premijera Moliérove komedije »Proti volji zdravnik«. Kostume za to igro je posodilo mariborsko Narodno gledališče. Režiser I. Gradar.

»Praznovanje 1. decembra. Mestno poglavarstvo vabi vse hišne posestnike v Celju, da s ozirom na določila zakona o praznikih izobesijo 1. decembra t. l. na svojih poslopih državne trobojnice na pol droga. — Enako prosi županstvo okoliške občine vse hišne posestnike, da store isto, posebno pa v predmestjih Zavodna, Gaberje, Breg, Lava in Hrib sv. Jožefa. — Cerkevno opravilo bo v opatijski cerkvi ob 8, nato pa se v pravoslavni in evangelijski cerkvi.

»Miklavžev večer v Ljudski posojilnici. Ljudska čitalnica bo priredila v sredo ob 5 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice običajni Miklavžev večer za male. Starše prosimo, da pripravijo darila že prej in jih oddajo v upravi »Slovenca« ob ponedeljka dalje.

»Celske trgovine v mesecu decembru. Združenje trgovcev za mesto Celje naznanja vsem svojim članom in občinstvu glede odpiranja in zapiranja trgovin v mesecu decembru sledeče: 1., 2., 8., 9., 16., 25., 26. in 30. decembra bodo trgovine v Celju ves dan zaprte. Dne 17. decembra bodo trgovine odprte ves dan, dne 23. decembra, v nedeljo pred božičem, bodo pa odprte od pol 8 zjutraj do pol 1.

»Stari umirajo. V bolnišnici sta umrli Bukovec Rozalija, 85 let, dnarica iz Zavodne, in Ana Šumljak, 75 let, dnarica iz Lačje vasi. Retica ob Savinji. Včeraj je tudi umrl v bolnišnici Skaza Ivan, 39 let, upokojeni rudar iz Hrastnika. N. v m. p.]

Poljčane

Dne 2. dec. proslavi g. Frane Kavčič, trgovec in pogodbeni poštar v Studencih pri Poljčanah 60-letnico svojega življenja. Še jako čil in čvrst jubilar je v Studencih in daleč po okolici znana in zelo spoštovana osebnost. Velik dobrotnih ubogih, skromen, vedno zaposlen, poln skrbi, živi že skoraj 25 let vzorno zakonsko življenje. Njegov vedno delovni in snujoči duh pa se ne udeležuje samo v domači trgovini. Uredil si je vzorno posestvo in vzorn vinograd v Klečah, kjer preživi nekaj ur nedeljskega počitka. Jubilar je odločen narodni borec, neprecenljivo je bilo njegovo sodelovanje v prejšnji občini Studenice. Bog ga živi še mnogo let!

Tržič

Podporno društvo Peko je preteklo nedeljo vprizorilo v našem domu na Skali žaloigro: Ljubezen treh kraljev. Občinstvo je dvorano napolnilo in pazljivo sledilo poteku igre. Igralci so vsi dovršeno odigrali svoje vloge v popolno zadovoljnost občinstva. Zato pa je bil po dvorani ob napetih prizorih tak mir, da bi mogli slišati tudi miško, če bi po dvorani priskakljala. Misel igre, vsako naslje se končno zruši, je mogel vsakdo razumeti. Ugrabljen in nasilno odpeljan dekle, zaprt v gradu, postane žrtev svoje zveste ljubezni do svojega izvoljenca. Padejo pa tudi vsi brezvestni kričci, ki delajo njej nasilje. Najlepše je podal vlogi Avita g. Šmitek, Fiora g. d. g. Ivanka Slabetova mu je stala s svojo hvalno vlogo dostojno ob strani. Maščevalnega kralja ni mogel nihče lepše podati kot g. Ribnikar. Manfreda je dovršeno podal g. Slavko Prešeren. Občinstvo je bilo zanj navdušeno takoj, ko ga je po daljšem premoru na odru opazilo. Največ zaslug gre pa skrbni režiji g. Dolinarja, ki si je vzel, kakor navadno, mnogo ur, da je občinstvo tako zadovoljilo. V nedeljo zvečer ob 8 se igra ponovi ob znanih cenah. Igra in društvo, ki zasleduje le socialne namene, zasluži, da se dvorana zopet napolni.

Na mešansko šolo prideta dve novi učni moči, odide pa v kratkem na mešansko šolo na Viš g. Christof. S tem bo imel vsak razred vsaj rednika.

Brežice

Nov vrstni red sv. maš. S prvo adventno nedeljo, t. j. 2. decembra t. l. je uveden naslednji red sv. maš: Prva sv. maša v župni cerkvi bo ob pol 7 in ne več ob 6, druga pa ob pol 10 in ne več ob 9. V samostanski cerkvi pa bo prva sv. maša ob 5, druga ob 8, ki bo šolarska maša, in tretja ob 11, ki bo uradniška maša. V samostanski cerkvi odpade torej sv. maša ob 7.

Novo mesto

RAZSTAVA

na praznik 1. in nedeljo 2. decembra t. l. v trgovskem lokalno modne trgovine Franc Kolar, Novo mesto, Trg kralja Petra II. št. 18.

KAVA HAG

zajamčeno
neškodljiva

Kaj pravite?

Zaslужnim ljudem postavljati spomenike je prav lepo in tudi pri nas je ta navada že jako stara: mi imamo obilico spominskih plošč iz kamna in bron, imamo tudi precej dopranih kipov in nekaj tudi »celih« spomenikov v deželi. Nekaj na javnih trgih, še več pa na pokopališčih, kakor se zdi ljudem pač primerneje.

Namesto spomenikov pa darujemo prav lepe denarje tudi za dobrodelne ali pa za domoljubne ustanove, ki so še lepši spomeniki, kakor pa kipi iz bron ali kamna.

Pri izbiri takih ustanov pa nimamo vedno posebno srečnih rok. Ali drugatje povedano: nismo vedno posebno pametni.

V naši deželi razsaja jetika. Takih bolnikov imamo pri nas baje 50.000. Za te bolnike zahtevajo dobri ljudje posebno bolnišnico ali pa tudi več bolnišnic. To je gotovo človekoljuben namen.

Pa tudi takih ljudi imamo v deželi precej, ki jih je telesno in duševno uničil — alkohol. In takih, ki jih je uničilo vsakdanje naporno delo. Vsi ti ljudje so brez dvoma pomoči potrebni in prav mnogo naših odličnikov, ki so vredni spomenikov, bi moralo pomreiti, da bi dobili dovolj ustanov.

Kaj pa pravite Vi, g. urednik: Ali ne bi bilo boljše gledati na tiste in skrbeti za tiste, ki še niso bolni in pomoči potrebni? Ali je to pametno, človeku najprej prodajati n. p. alkohol, potem ga pa zdraviti? Ali je pametno ljudi potiskati v zaduhle kleti brez zraka in sonca in jim pljučati polniti z bacili jetike, potem jih pa hoteli reševati?

Ampak je že tako: mi sekamo najprej gozdove in prodajamo les za vsako malenkost, če pa začne dreči voda preko goštav v doline in pustoliti polja, pa vpijemo, da je treba regulirati divje hudo-urnike — dokler so pa rasli gozdovi, so ti regulirali vode kar sami in zasloni, brez vsakih fondov in ustanov!

Automobil povozil deklico

Slov. Konjice, 27. nov.

Včeraj okrog pol ene je neki avto vozil po cesti skozi Konjice. V tistem hipu je hotela preteči 7letna deklica Angela Vidčnik. Avtomobil je je podrl in povozil. Sofer je takoj ustavil vozilo. Otrok je ležal na tleh s prebito lobanjo in z zmečkanimi prsi. Prihitele je zdravnik dr. Gorčič, ki je nudil otroku prvo pomoč. Sofer je nato naložil otroka na avtomobil in ga odpeljal v celjsko bolnišnico. Kakor pripovedujejo priče, ki so videle, kako se je zgodila nesreča, ne zadene soferja nobena krivda. Deklica je pritekla čez cesto tik pred avtomobilom in sofer ni mogel več pravočasno ustaviti avtomobila. Preiskava, ki je v teku, bo končno dognala, kdo je zakrivil to nesrečo.

Koledar

Petek, 30. novembra: Andrej (Hrabroslav), apostol. Ta mesec se je dan skrčil od 10 ur za 1 uro 14 minut na 8 ur 46 minut.

Osebnosti

— Poročila sta se včeraj v župni cerkvi v Šiški uradnica Vjaemne zavarovalnice gđ. Anica Zalarjeva, zvesta in pridna članica naših društev, predvsem pevskega društva »Ljubljane«, in gosp. Mirko Pust, inženjer V. armijske komande v Nišu. Med poročni obredom je zapel dva samospeva operni tenorist g. Jože Gostič, ki ga je na orglah spremljal pevovodja »Ljubljane« g. prof. dr. Anton Dolinar. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

— Diplomirani so bili včeraj na juridični fakulteti v Ljubljani: g. Penko Lojze iz št. Petra na Krasu, g. Primož Lojze iz št. Ruperta in g. Velkavrh Janez iz Horjula.

— Iz sodnopisarniške službe. Od okrajnega sodišča v Črnomlju je premeščena k apelacijskemu sodišču v Ljubljani zvančnica Pepina Lumpretova. Za dnevničarje-zvničarke so imenovani pri okr. sodišču v Ljubljani Mirko Rihter, v Črnomlju pa Ljudmila Biziljeva in pri okrajnem sodišču v Novem mestu Olga Felicianova, vsi iz Ljubljane. Na apelacijskem sodišču je veliko prošelj za namestitev pri sodiščih. Apelacijsko sodišče jih je zamenjalo, toda nadaljnjih prošelj ne bo več sprejemalo.

— Poročila sta se v Višegradu pri Sarajevu g. Stanko Jecelj, geometer, in gđ. Dragica Vuletičeva, hčerka hotelirja v Verduštu. — Obilo srečel

Ostale vesti

— Glavna skupščina Glavne zadružne zveze za kraljevino Jugoslavijo bo dne 2. decembra ob 10.30 v Zagrebu v dvorani banke posvetovalnice (bivše Hrvatske sabornice), Gornji grad, Trg Stjepana Radića. Udeležencev je dovoljena polovična vožnja z G. d. br. 89152-34 od 14. novembra in kupijo na odhodni postaji posebno izkaznico za 5 Din, na kateri se jim bo v Zagrebu dalo potrdilo o udeležbi na glavni skupščini. Na podlagi tega potrdila velja vozni listek od odhodne postaje do Zagreba tudi za vožnjo nazaj.

— Vprašanje okrož. živinozdravnika v Višnji gori. Kako leto bo že minilo, odkar je Višnja gora

Kraljevska poroka v Londonu

Nad 4000 svatov - Najlepše poročno darilo - Sovjetski poslanik sedel blizu bivše ruske velike kneginje

London, 29. nov. M. Slednjič je London vendarle doživel slavnost, o kateri je že nekaj mesecev govoril ves britanski imperij. Danes sta se v westminsterski opatiji poročila princ Jurij, vojvoda Kentki, in grška princesa Marina.

Velikanske priprave

Ves spored slavnosti je bil do zadnjih podrobnosti sestavljen že pred tedni, vendar pa je ta izredni dogodek tako pritegnil naše zanimanje množic, da je sleherna podrobnost in sprememba v programu ali v oblekah te ali one princeze pomenjala pravo senzacijo na čelu londonskega časopisa. Vse britansko časopisje je dolgo ni pisalo o drugih stvareh, kakor samo o tem, kakšno obleko bo nosila princesa Marina in kako bodo oblečene te ali one predstavnice svetovnih vladarskih hiš. Dasi je bilo vse že vnaprej določeno, je vendar še v zadnjem trenutku angleška kraljica Mary smatrala za potrebno, da s svojim ceremonijalnim moštro lordom Chamberlainom izvrši še zadnje spremembe. Kraljica je namreč opazila, da bodo nekatere toalete princez nekoliko prekratke. Zato je prepovedala kožuhovinaste plašče in zapovedala, da morajo imeti vse princeze pri slavnosti dolge bele

Na ulicah pa so se medtem, ko je bila v dvor slavnostna večerja, že začeli zbirati ljudje, da bi mogli prisostvovati enemu največjih, najlepših in najvažnejših dogodkov za monarhijo britanskega imperija. Na vseh večjih prostorih so bile ob ulicah za gledalce postavljene velikanske tribune. Vsi prostori na tribunah so bili že zdavnaj razprodani. Ogromno so zaslužili tudi posestniki hiš ob ulicah, koder se je premikal sprevod. Vsa westminsterska opatija je bila tako obdana s tribunami, da je danes naravnost izginila za zidom človeških bitij, ki so vsa zrla na sprevod, ki je tudi v Londonu silno redek.

Trije sprevedi, kakršnih še Angleži niso vajeni

Saj je ta poroka četrta v zgodovini angleških dinastij, ker so se od časov Viljema Osvojevalca v westminsterski opatiji poročili doslej samo trije angleški vladarji in principi. Vsi drugi so se poročali zasebno ali v kapeli v palači Buckinghamu, ali v kraljevski kapeli v Saint-Jamesu ali pa v Windsoru. Šele kralj Jurij V. je prekinil to tradicijo in uvedel v svoji rodovini običaj, da se člani njegove družine poročajo javno v westminsterski opatiji. Zadnja taka poroka je bila leta 1919, ko se je poročil sedanji vojvoda princ Yorški.

Slavnostni sprevod proti westminsterski opatiji se je razvijal od treh strani v treh presledkih. Tako je imel danes London priliko, da je videl tri velike kraljevske sprevede.

Prvi sprevod se je začel pomikati ob 11.53. Otvorila ga je konjenica kraljeve garde v svojih elikovitih škrlatno-rdečih sukničih, belih svilenih blačah in dolgih črnih škornjih. Za pokom kraljeve garde se je v prvem gala vozu, ki ga je vlekle šest parov konj, peljal angleški kralj s kraljico in pa danek! princ Waldemar. Slavno kraljeveko kočijo so obdajali 4 livrirani lakajji s svojimi baročnimi lasuljami in perjanicami. V drugem vozu sta se peljali kraljevski dvojici Norveške in Danske, ki sta bili priči novoporočencema. V tretji gala kočiji se je peljala bivša grška kraljica, žena kralja Nikolaja in mati neveste Marine in pa Nj. kralj. Vis. knez-namestnik Pavel ter princ Nikola grški. V četrthi gala kočiji pa so se peljali svetniki in najvišji dostojanstveniki angleškega, dankega, norveškega in jugoslovanskega dvora. Ta sprevod je zopet zaključila konjenica kraljeve garde.

Nekaj minut nato se je začel razvijati sprevod ženina, princa Jurija, vojvode Kentkega. Zeninov sprevod je zopet otvorila konjenica kraljeve garde. V sprevodu pa sta bili samo dve kočiji. V prvi kočiji so se peljali vsi trije sinovi angleškega kralja Jurija V. Ob ženinu princu Juriju, vojvodi Kentkemu, sta sedela prestolonaslednik princ Galleški in pa vojvoda Yorški. V drugi slavnostni kočiji so se pa peljali adjutanti vseh treh princev. Tudi ta sprevod je zaključil oddelek kraljeve garde.

Zadnja je zapustila svoj dom princesa Marina. Tudi ta sprevod sta sestavljali dve gala kočiji. Na čelu tega spreveda je zopet bila konjenica kraljeve garde. V prvi kočiji je sedela nevesta princesa Marina. Ob njeni strani pa je sedel njen oče princ Nikola grški. V drugi kočiji so sedele tri dvorne dame nove angleške princeze.

Vsi trije sprevedi so prišli pred westminstersko opatijo točno po določenem redu, in sicer v presledku ene minute. Vsi drugi svatje so morali priti že preje in so se razvrstili po določenih prostorih v cerkvi. Svatov je bilo nad 4000. Ob vходу v opatijo sta počakala ženina in nevesto angleški kralj in kraljica z grško vladarsko rodovino in s pričama, danskim in norveškim kraljem. Takoj nato se jim je pridružil ženin s svojima bratoma in počakal na nevesto. Poleg teh je stalo ob cerkvenih vratih samo še šest družic. Med družicami je bila prestolonaslednica holandske kraljevine princesa Julijana, posebno pozornost pa je vzbujala mala princesa Elizabeta, hčerka vojvode Yorškega, ki bo zasedla angleški prestol, če se sedanji prestolonaslednik princ od Gallese ne poroči. Ko je prispel sprevod z nevesto pred opatijo, se je med svati, ki so stali v špalirju v cerkvi, razvil sprevod do glavnega oltarja.

Množice ljudstva, ki so gledale sprevod, so s silnim navdušenjem pozdravljale angleško vladarsko rodovino, goste in druge svate. Iz vse Anglije so prišli navdušeni državljani pozdravit novo angleško princezino. Angleške državne železnice so včeraj prevozile v London nad pol milijona ljudi z dežele in samo iz Pariza je včeraj prišlo nad 30.000 gledalcev. Vsi ti so odkritih glav in ženske z robci v rokah pozdravljale ženina in nevesto.

Poroka

Brž ko je nevesta stopila na prag opatije, so začele orgle in zapele slavnostno poročno koronico. Pred oltarjem je že čakal westminsterski nadškof ob vsej asistenci anglikanskega episkopata in londonskega klera. Ko sta ženin in nevesta prišla pred oltar in je angleška kraljevska dvojica sedla

Westminsterska opatija, v kateri je bila poroka.

Kratek svatovski obed

Prva sta se odpeljala izpred westminsterske opatije ženin in nevesta z istim spremstvom, s katerim sta prišla. V drugem delu spreveda so se odpeljali angleški kralj Jurij in kraljica Mary, grški princ in princezinja, danski in norveški kraljevi par in pa Nj. kralj. Vis. knez-namestnik Pavel, v tretjem delu spreveda pa drugi člani vladarskih hiš. Kakor ob prihodu v westminstersko opatijo, tako so tudi ob povratku množice s silnim navdušenjem pozdravljale svojega vladarja in

Pogled na kraljevsko palačo »Buckingham« v Londonu, pred katero igrajo godbe in Londončani pozdravljajo ženina in nevesto.

pod baldahin, je pevski zbor na koru začel peti predpisane psalme, kakor jih predpisuje obrednik anglikanske cerkve. Ko so bili odpeti psalmi, je

Zenin pozdravlja svojo nevesto, ko se je pripeljala v London.

izrekel nadškof kratek nagovor, nakar je najprej ženinu in nato nevesti elavil celo vrsto zakramentalnih in ljubkih vprašanj.

Vojvodo Kentkega je poklical z vsemi njegovimi kresnimi imeni in ga zaporedno spraševal, ali hoče res vzeti za ženo princezino Marino, ali ji hoče biti dober, zvest in krščanski mož. Na vsa ta vprašanja je vojvoda od Kenta jasno z mehkim glasom odgovarjal.

Nato se je obrnil nadškof na nevesto in jo prav tako poklical z vsemi njenimi kresnimi imeni. Stavil ji je isto zaporedno vrsto vprašanj, kakor jih je dal ženinu princu Juriju. Princezinja Marina je v začetku tudi jasno odgovarjala, h koncu pa so ji odgovori utonili v ginjenosti in zadnje odgovore je izrekla že v solzah.

Nato je westminsterski nadškof začel peti liturgijo in pevski zbor na koru mu je v preprostem koralu odgovarjal. Ob koncu liturgije so orgle zapele še poročno intermezzo iz Wagnerjeve opere »Lohengrin«, ko pa so svatje zapuščali opatijo, so orgle igrale znano Mendelssohnovo »Poročno koronico«.

njegove goste. Ženin in nevesti pa so klicali neprestano: »Long life and happy end!« — »Dolgo življenje in srečen konec!« Iz westminsterske opatije sta se ženin in nevesta z drugimi člani vladarskih hiš odpeljala v palačo Buckginham, kjer je bil v zasebni kapeli izvršen še grško-pravoslavni obred poroke. Nato se je vršil v srebrni dvorani Buckinghama kratek lunch, kateremu so prisostvovali samo člani vladarskih hiš. Tako je bilo pri tem lunchu 60 ljudi. Po tem kratkem obedu sta se ženin in nevesta odpeljala na kolodvor in odšla s posebnim vlakom na svoja posestva.

Poročna darila

Daril, ki jih je prejela nevesta, je ogromno. Vsa ta darila so razstavljena v šestih velikanskih dvorinah palače Buckingham, in sicer na mizah, ki so sestavljene v obliki podkve. Najlepše pa bo pač tisto darilo, ki ga sedaj zbira ves angleški narod ženinu princu Juriju. Princ Jurij je namreč izjavil, naj namesto, da bi mu dajali kaka druga darila, vsi tisti, ki mu hočejo kaj dati, pošljejo majhen pripevek za opremo zapuščene bolnišnice St. Jamesa. Dosedaj so nabrali že več deset tisoč funtov. Ker pa je podpiranje mogoče še 14 dni, bo zbranih gotovo nad sto tisoč funtov. Kako velik je ta dar, se pač najlepše vidi tedaj, če pomnožimo to številko z 250, da dobimo naše dinarje, in tako je prav gotovo, da bo London kot dar ob tej poroki prejel novo veliko in lepo bolnišnico za svoje bolne reveže.

Okrašena londonska ulica »Boud Street«, po kateri se je pomikal svatovski sprevod.

Angleški kralj in kraljica se peljeta v avtomobilu.

rokavice in oblačila, ki bodo segala do pet. Zaradi tega je v ponedeljek nastala prava revolucija v Londonu in je policija že takrat zaprla za promet vse ulice, koder se bo pomikal sprevod. V teh ulicah se namreč nahaja največ modnih trgovin, kamor so morale sedaj hoditi princeze kupovati dopolnila k svojim toaletam.

V sredo zvečer se je vršil zadnji slavnostni banket v kraljevski palači Buckingham, kateremu je prisostvovalo 800 slavnostnih gostov. Zelo je bilo opaženo pri tem, da je temu svečanemu banketu prisostvoval tudi sovjetski poslanik v krasni baročni paradni uniformi. Sedel je prav blizu matere princeze Marine, ki je po rojstvu ruska velika kneginja in članica iste carske družine, ki so jo dali sovjeti na tako strašen način ubiti.

Okrašena londonska ulica.

Sport

Tek Zedinjenja

Start ob 15.30 pred Narodnim domom, cilj Iztok

Jutri se vrši tradicionalni »Tek Zedinjenja«, ki ga prireja vsako leto ASK Primorja na naš narodni praznik, dne 1. decembra. Prireditelj obeta biti tudi letos kar največkratnejsi in se prevzeli tudi letos pokroviteljstvo g. ban dr. Marušić, častno predsedstvo pa »komandant drav. div. oblasti g. general Kukanec in župan g. dr. Puc.

Sodeluje veliko število atletov: na čelu Ili-rija in Primorje, vse ljubljanski klubi, močno za-štopana Sloga in Korotan, novi člani JLAZ, lepo zastopstvo vojske, atleti iz Celja, Jesenice, Kranja, Vrhnice, obljubili so sodelovanje tudi najboljši atleti zagrebških klubov Marathona, Haška, Con-cordije in Makabyja.

Ban je za zmagovalca na dolgi progi daroval krasno prehodno darilo — srebrni pokal. Nastopa-joči atleti na kratki progi se bodo borili za pre-hodno darilo tv. »Ribe«.

Ob 16.30 bo v dvorani hotela Metropol na Masarykovi cesti svečana razdelitev daril zmago-valcem in svečana zaobljuba vseh lahkočletov Nj. Vel. kralju Petru II. v navzočnosti pokrovite-lja, častnih predsednikov, zastopnikov oblasti in vseh ljubljanskih sportskih organizacij.

Občinstvo se naproša, da ne ovira tekmovanja in naj se podredi navodilom rediteljev.

Sodniški zbor JLAZ-a za »Tek Zedinjenja«. Stoli-beno. — Vrh. sodnik: Windisch; vodja tekmovanja: Grünfeld; starter: Lutin; sodniki na cilju in časomerilci: geom. Černe, Gorjane, major Jane, Stopičnik, Keber, Slamič; poročevalci za tisk: Kermavner; zapisničarje: Cek, Poljanec; kontrolni sodniki na progi: 1. vokal Kralja Petra trg-Miklošičeva: Magušar, Ravnikar, Sa-ničin S.; 2. vokal: Komenskega-Rešljeva: Gnidovec, Ja-nowsky, Milan; 3. vokal: Ovinški Grad: Vdile, Kooč; 4. vokal: vokal na Grad-Karlovska: Favalik, Bradač, Gosti-ša Alojz; 5. vokal: Privoz na Prulah: Potovar, Sto-panič Hinko, Stofa; 6. vokal: Karlovska na Prulah: ing. Baltič, Vovčina, Sakaida; 7. vokal: Sv. Jakoba trg-Trubarjeva: Cimprman, dr. Omladič, Serša; 8. vokal: Kongresni trg-Selenburgova: dr. Kostl, Puc Boris, Kriš, Cerar VI.; 9. vokal: pred postjo: dr. Kuhelj, Kos, Bo-žičević Nedelko; kontrolni sodniki: Magušar, Ravnikar in Sa-ničin S. se priključijo; 10. vokal: Vovčkov trg-Studen-tovska: Michel, Hoesl, Starce. Glavni reditelji: na progi: 1. vokal: Tyndar-Tavarijeva: Mehen; 2. vokal: Kolodvorska-Tavarijeva: Sketelj Janko, Sturm; 3. vo-gal: Komarjeva-Krekov trg: Sondač, Madon; 4. Grad, glavni dvorod-venca pot na Grad: Černič, Juntica; 5. vokal: Karlovska-Privoz: Rovnan, Favetti; 6. vokal na Prulah-most preko Ljubljane: Putinja, Erbežnik; 7. most preko Ljubljane-Trnovski pristan: Bertonec Jo-sep, Brekvar; 8. vokal: Colzova-Emonska: Kovačič Al-fons, Polič Zoran; 9. vokal: Vovčova-Kongresni trg: Drufova, Hrovatin, mag. pharm. Piccoli; 10. vokal: Marijin trg-most preko Ljubljane: Jurkaš, Trampus, Gvardišnik; 11. vokal: Stritarjeva-Vestni trg: Slamič, Hermian, Prodan Josip; 12. vokal: Stari trg-Sv. Jakoba trg: Gansnerič, Camernik. Reditelji v garderobi, ki raz-dele tekmovalcem številke in prevzamejo po staru re-diteljsko službo pred postjo: Bašič Dušan, Šolc, Školek, reditelji na razmolu vrh. sodnikov: Brumet, Kureš, Franko, Sanein M., Štefelič Karlo, Sanein G., Vrhov-nik, Rašič Milivoj. — Sestanek verna sodniškega in re-diteljskega zbora je ob 14.15 pred Narodnim domom; na prejšnjo več navodila in kontrolne listke; takoj po tekmovanju podaje vsi poročilo vrhovnemu sodniku v dvorani hotela Metropol, Masarykova cesta, ob 16.30, je za vse članske sekcije in sekcijakev odhoda ob-vezna. Opravičeval bo odsotnost samo skrajni nadzirek, Načelnik.

ASK Primorje, lahko-atletsko sekcija. Vsi se start pri »Teku Zedinjenja« določeni in prijavljeni atleti mo-rajajo biti v garderobi. Arena Narodnega doma — naj-pozneje ob 14.15. Prireditelj mora za seboj vsi opremo in si prostokotni telovadno tlevo ali copate. Določba pri-svojen rediteljski nadzor in zaobljubi Nj. Vel. kralju Petru II. v hotelu Metropol, Masarykova cesta, ob 16.30, je za vse članske sekcije in sekcijakev odhoda ob-vezna. Opravičeval bo odsotnost samo skrajni nadzirek, Načelnik.

ASK Primorje, košarska sekcija. Prvotim v aktivno članstvo košarske sekcije, da sodelujejo v re-diteljskem zboru za klubovo prireditelj »Tek Zedinje-nja«, dne 1. decembra. Zbirališče ob 14.30 pred Na-rodnim domom. Pridite vsi s koleci! — Načelnik.

Hermes: Rapid (Maribor)

Na praznik 1. decembra ob 14.15 na Hermesu

Naš stari znanec mariborski Rapid nastopi to pot po daljšem presledku zopet v Ljubljani, kjer mu je določeno za nasprotnika moštvo naših Si-škarjev. Pri tej borbi ne gre toliko za točke — ki so v ostalem nemu kot drugemu jako drago-cena vaba — kot za prestiz.

Zato nas zanima predvsem, ali se bo Hermesu posrečilo v soboto revanš in s tem dokaz, da ni-ka-kor ni slabši. Želimo, da bi se naši vrh Siškarji dobro držali in dokazali, da jih predvsem na last-nem igrišču ne gre podcenjevati in da so kos svoji težavni nalogi, ki jih pri tem srečanju čaka.

O moštvi Rapida je znano, da je trenutno v prav izvrstni formi ter najresnejši kompetent za naslov našega prvaka. Poleg tega je Rapid še edino moštvo podvezne lige, ki v jesenskem tek-movanju še ni bilo poraženo. Njegovi odlični re-zultati zadnjih tekem, med drugim tudi zmaga nad Ilirijo 1:0, nam več ko preveč dokazujejo, da je Rapid vsega uvaževanja vreden nasprotnik.

Tekma, ki se vrši ob vsakem vremenu, je poverjena s. a. g. Pfundnerju, nemu izmed naših najboljših mlajših sodnikov, ki je znan predvsem po svoji strogi objektivnosti. Cene so 8, 5 in 3 Din.

Zanimiv nogomet v Ljubljani

v nedeljo, dne 2. decembra

Reprezentanca Osijeka : Reprezentanca Ljubljane

ter v nedeljo, dne 9. decembra

Državna reprezentanca : Reprezentanca Ljubljane.

Na obe tekmi, zlasti na ono, ki se vrši po-jutritšnjem, že danes opozarjamo ljubitelje lepe nogometne tečme. Podrobnosti bomo še objavili.

Prvenstvo II. razreda

Igrišče Slovana za Kolinsko tovarno bo v ne-deljo zopet pozorišče dveh napetih in zanimivih prvenstvenih tekem. Nastopijo isti štirje klubi kot preteklo nedeljo, samo v drugačnem razporedu. Kot prvi par bosta nastopila Mars in Grafika, oba resna kandidata za prvo mesto v tabeli jesenskega tekmovanja. Na čelu tabele je sedaj Mars s 11 točkami, takoj za njim pa Grafika, ki ima 10 toč. Zatorej bosta moštvi obeh klubov gotovo napeli vse sile in dali iz sebe vse znanje, da si eno ali drugo prirobo zmago. — V drugi tekmi pa bosta trčila skupaj Slovan in Mladika. Za Slovana je tekma velike važnosti in bo skušal premagati svo-gega nasprotnika ter se tako približati prvemu mestu. A s požitljivo Mladiko ne bo imel lah-kega posla, posebno če bo slednja zaigrala tako pridno in z voljo, kot preteklo nedeljo. Zatorej v nedeljo popoldne vsi na igrišče Slovan! Vstop-nina nizka in za obe tekmi enotna.

SK Slovan. Danes ob 14.30 strogo obvezen trenin-za vse verifirane igralce. Ob 20 je v klubovi sobi strogo obvezen sestanek za vse članske nogometne sek-cije. Posedel so vabljani gg. Marchetti V., Globinski Zveznik, Volkmar, Vidle, Schlegel, Ključec, Galle, Turk, Ževnik, Šaus. Strojno in točno!

Ljubljanska simsko-sportska podzveza. Planirna seja tehničnega in upravnega odbora je v petek, dne 30 t. m. o 20.30 v damski sobi kavarna Emona. —

Naredba o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic

Prazniki

Člen 27. Ob državnih praznikih mora počivati delo v trgovskih in obrtnih obratovalnicah:

- a) ves dan:
 1. na rojstni dan Nj. Vel. kralja (6. septembra),
 2. na dan zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slo-venov (1. decembra);

- b) v času med slovesno službo božjo, a najprej dve uri:
 1. na Vidov dan (28. junija);
 2. na dan slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda (5. julija).

Točni čas odpiranja in zapiranja obratovalnic določa za vsak kraj pristojno občno uprav. oblastvo prve stopnje v času, ko se običajno opravlja služ-ba božja.

Člen 28. Prav tako morajo biti trgovinske in obrtne obratovalnice zaprte:

- a) ves dan:
 1. na novega leta dan (1. januarja);
 2. na dan sv. Treh kraljev (6. januarja);
 3. na Telovo;
 4. na dan Vseh svetnikov (1. novembra);
 5. na božični dan (25. decembra);

- b) popoldan:
 1. na praznik sv. Jožefa (19. marca), z ome-žitvijo, da to ne velja za okraja murskosoboški in dolinjedavski;
 2. na veliki petek v okraju murskosoboškem;
 3. na drugi velikonočni dan;
 4. na praznik vnebohoda;
 5. na drugi binkoštni dan;
 6. na dan sv. Petra in Pavla (29. junija);
 7. na praznik Marijinega vnebovzeta (15. av-gusta);
 8. na praznik Marijinega brezmadežnega spo-četja (8. decembra);
 9. na drugi božični dan (26. decembra).

Člen 29. Določbe členov 25. b) do d), in 26. veljajo analogno tudi za državne in verske praz-nike, izveniši prvi božični dan.

Člen 30. Na dan pred božičem (24. decembra) in veliko soboto morajo biti obratovalnice iz člena 11. zaprte ves popoldan, obratovalnice iz členov 1. in 14. ob 17., obratovalnice iz členov 2. in 15. pa ob 19.

Člen 31. V krajih s prebivalstvom različnih veroizpovedi morajo biti vse trgovinske in obrtne obratovalnice brez razlike zaprte po predpisih te naredbe tudi ob spredaj navedenih praznikih rim-skokatoliške veroizpovedi, če pripada večina pre-bivalstva v dotičnem kraju tej veroizpovedi.

Člen 32. V času, ko je ob nedeljah in praz-nikih prodajanje dovoljeno, se smejo kruh in osta-lo pecivo, meso, poslastice, mleko in mlečni iz-delki raznašati iz delavnice in prodajalen po hišah.

Prav tako je dovoljeno poleti ob teh dneh ves dan dovažati pivo, led, sodavico, rudninske vode in podobne proizvode.

Člen 33. Krošnjiranje in izvrševanje obhodnih rokodelskih obrtov ob nedeljah in praznikih iz členov 27. in 28. sta prepovedani.

Izjemoma se dovoljuje tudi ob teh dneh ves dan do 22. ure prodajati po ulicah in javnih ka-lahih cvetlice, koševske predmete, pečen kostanj, presno in posušeno sadje in kuhane klobase, in sicer, če se omejuje to prodajanje samo na te predmete, poleti pa ob istih pogojih še brezalko-holne pijače, alvo, sladoled in ostale medicinske izdelke.

Prodajati po ulicah in javnih lokalih novine, revije in časopise je dovoljeno ob teh dneh do 23. ure.

Člen 34. Mesarskim mojstrom je prepovedano ob nedeljah in praznikih, navedenih v členih 27. in 28., vsako klanje živine in perutnine v času, dokler so obratovalnice odprte, razen če gre za zakol v sili.

Člen 35. Ob nedeljah je ves dan prepovedano v pekarnah in pekovskih delavnicah izdelovati kruh in ostalo pecivo.

Izjemoma se sme opravljati to delo:

1. poslednjo nedeljo pred božičem;
2. v bolniških, zdraviliških in sanatorijskih pekarnah, toda samo za potrebe teh zavodov in naprav.

Splošna določila

Člen 36. Določila te naredbe se nanašajo na vse trgovinske in obrtne obratovalnice (podjetja) na področju Dravske banovine, neglede na to, ali pripadajo privatnim osebam ali javnim podjetjem in neglede na to, ali je v njih zaposleno pomožno osebje ali ne.

Kot obratovalnice se smatrajo: prodajalnice, poslovni lokali, trgovinske pisarne, delavnice in obrtna skladišča.

Za trgovinske obratovalnice se smatrajo tudi zadružne, obrtne in industrijske prodajalnice.

Člen 37. Ne velja pa ta naredba za:

- a) lekarnice;
- b) podjetja za prevažanje oseb z vozovi, avto-mobili in drugimi prevoznimi sredstvi, javno po-strežništvo, kakor: čistilci, nosači itd. ter garaže;

c) prodajalnice novin in drugega (drobnega in pisalnega pribora), brivske in frizerske obratoval-nice na železniških postajah, kakor tudi za prodajo kolačev, čokolade in drugih slanih poslastic na postajnih peronih;

d) prodajanje čokolade, kolačev, čaja in dru-gega v bioskopih, koncertnih dvoranah, gledali-šnih, zabaviščnih in tem podobnih lokalih, kamor smejo prihajati samo osebe, ki so plačale vstop-nino;

e) industrijske obrate;

f) pogostinske obratovalnice (hotele), restavracije, gostišča, gostilnice, kavarne, penzije, buf-fete, ljudske kuhinje, krčme in drugo iz §§ 76., odst. (1), in 448., odst. (1), obrtnega zakona. Zanje veljajo posebni predpisi;

g) veleprodaja in maloprodaja monopoliziranih predmetov.

Člen 38. Za obratovalnice z življenjskimi po-trebnostmi se smatrajo one obratovalnice, ki se bavijo izključno s prodajanjem lahko pokvarnih viktualij, kakor: presne zelenjave, presnega sadja, juhe, presnega mesa, presnih rib, zaklane perut-nine in divjačine.

Člen 39. V času, predpisanem za zapiranje obratovalnic, morajo biti zaprti vsi vhodi v pro-store, ki so določeni za promet s strankami.

Stranke, ki se zatečejo v tem času v prodajal-nih prostorih, morajo biti potrpežljive, a ta posel redoma ne sme trajati dalj kot štiri ure po času, določenem za zapiranje obratovalnic.

Lastniku obratovalnice in njegovim rodbin-skim članom je dovoljeno bivati in delati v obra-tovalnici tudi v času, ko je za promet s strankami zaprta. To pa ne velja za obratovalnice iz čl. 17.

V obrtnih obratovalnicah, v katerih po naravi proizvajanja iz higienskih razlogov ni mogoče de-lati ob zaprti obratovalnici, se opravljajo posli ob odprti obratovalnici, toda brez pomočnika ali va-jenca. Prav to velja tudi za obrtne posle, ki se opravljajo na odprtem prostoru.

Člen 40. Če se opravlja v enem lokalu ali v dveh ali več lokalih, ki so med seboj v zvezi, dvoje ali več vrst dela, za katere je določen raz-

ličen delovni čas, velja za ta lokal, odnosno za vse te lokale delovni čas one vrste dela, ki se opravlja v njem, odnosno v njih, za katero je pred-pisan krajši delovni čas.

Člen 41. Za poletje se smatra čas od 1. aprila do 30. septembra, za zimo pa čas od 1. oktobra do 31. marca.

Člen 42. Glede delovnega časa pomožnega osebja, nadurnega dela ter odmora in glede zapo-slenja žen in otrok v trgovinskih in obrtnih obra-tovalnicah veljajo določbe uvodoma omenjene mi-nistrske uredb.

Prekrške predpisov o delovnem času pomožne-ga osebja kaznuje kraljevska banska uprava (od-delek VI.), proti katere razsodbi se more priza-deti pritožiti na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v roku 14 dni od dneva razsodbe. Izrečene kazni gredo v dobro državnega zaklada.

Člen 43. Oni lastniki obratovalnic, ki imajo protivno predpisom te naredbe svoje obratovalnice odprte izven časa, določenega za odpiranje in za-piranje obratovalnic, se kaznujejo v denarju od 50 Din do 3.000 Din sorazmerno z obsegom obra-tovalnice.

Prekrške predpisov predpisujejo in kaznujejo pristojna prvostopna občna upravna oblastva. Zoper njihovo razsodbo je dopustna pritožba v 15 dneh od dneva priložitve na kraljevske banske uprave Dravske banovine, katere odločba je izvršna.

V primeru neizpolnitosti se denarna globa iz-premeni v zaporno kazen analogno predpisom obrtnega zakona.

Pravica, naznaniti prekršitev predpisov te na-redbe, gre vsakemu državljanu, kakor tudi priza-detim organizacijam in zbornicam.

Člen 44. Denarne kazni se stekajo v sklad za obrtno in trgovinsko šolstvo pri kraljevski banski upravi Dravske banovine.

Člen 45. Ta naredba stopi v veljavo s 15. dnem po objavi v »Službenem listu«.

Objavljena je bila 28. novembra.

Člen 46. Če se opravlja v enem lokalu ali v dveh ali več lokalih, ki so med seboj v zvezi, dvoje ali več vrst dela, za katere je določen raz-

ličen delovni čas, velja za ta lokal, odnosno za vse te lokale delovni čas one vrste dela, ki se opravlja v njem, odnosno v njih, za katero je pred-pisan krajši delovni čas.

Člen 41. Za poletje se smatra čas od 1. aprila do 30. septembra, za zimo pa čas od 1. oktobra do 31. marca.

Člen 42. Glede delovnega časa pomožnega osebja, nadurnega dela ter odmora in glede zapo-slenja žen in otrok v trgovinskih in obrtnih obra-tovalnicah veljajo določbe uvodoma omenjene mi-nistrske uredb.

Prekrške predpisov o delovnem času pomožne-ga osebja kaznuje kraljevska banska uprava (od-delek VI.), proti katere razsodbi se more priza-deti pritožiti na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v roku 14 dni od dneva razsodbe. Izrečene kazni gredo v dobro državnega zaklada.

Kazenske določbe

Člen 43. Oni lastniki obratovalnic, ki imajo protivno predpisom te naredbe svoje obratovalnice odprte izven časa, določenega za odpiranje in za-piranje obratovalnic, se kaznujejo v denarju od 50 Din do 3.000 Din sorazmerno z obsegom obra-tovalnice.

Prekrške predpisov predpisujejo in kaznujejo pristojna prvostopna občna upravna oblastva. Zoper njihovo razsodbo je dopustna pritožba v 15 dneh od dneva priložitve na kraljevske banske uprave Dravske banovine, katere odločba je izvršna.

V primeru neizpolnitosti se denarna globa iz-premeni v zaporno kazen analogno predpisom obrtnega zakona.

Pravica, naznaniti prekršitev predpisov te na-redbe, gre vsakemu državljanu, kakor tudi priza-detim organizacijam in zbornicam.

Člen 44. Denarne kazni se stekajo v sklad za obrtno in trgovinsko šolstvo pri kraljevski banski upravi Dravske banovine.

Člen 45. Ta naredba stopi v veljavo s 15. dnem po objavi v »Službenem listu«.

Objavljena je bila 28. novembra.

Naši narodni javnosti

Obrtništvo iz cele države priredi od 1. do 8. de-cembra t. l. »Obrtniški teden«, katerega glavni na-men je propaganda domačega dela. Ta važna akcija za našo gospodarsko osamosvojitve ni samo važna za obrtnike, ki danes trpe vsled gospodarske krize in občutne konkurence inozemskega blaga veliko pomanjkanje naročil in dela, temveč je važna tudi z našega nacionalnega in socialnega stališča.

Obrtništvo s svojimi družinami in pomožnim delav-stvom predstavlja v državi nad en milijon družin, ki so kri naše narodne krvi, ki žive od svojega tr-dega ročnega dela ter so tudi važen socialen in kul-turen čimbelj. V rokodelskih delavnicah se uči obrta okrog 100.000 vajencev. V strokovnih šolah se pri-pravlja za samostojno obrtni poklic ali za službo-vanje kot delovodje in tehnični uradniki več deset-isočev učencev in učenč. Velik del te mladine je kmetskega in delavskega stanu ter bi bila prepusče-na brezupni usodi, če bi ne našla kruha v obrtu; kajti inozemstvo je našim delovnim silam zapro-slo svoje meje, dasi nad 30.000 inozemcev odjeda našim ljudem v naši državi leno velike vsote zaslužka.

V obrtniških delavnicah je bilo zaposlenih vedno okrog 90.000 kvalificiranih delavcev, katerih velik del pa je danes radi težke krize v gospodarstvu brezposeln. Zato je naša narodna in socialna dolž-nost, da krepko podpremo obrtniško akcijo »Obrt-niški teden«.

Ker se v okvirju »Obrtniškega tedna« vrše v

prepričljivi odbori prejeli tozadevna navodila od osrednjega društva.

V Ljubljani prirede združene podružnice dru-štva jugoslovanskih obrtnikov: Ljubljana-mesto, Ljubljana VII-Siška, St. Vid nad Ljubljano. Vič pri Ljubljani in Moste pri Ljubljani, skupno proslavo v soboto, 1. decembra ob pol 10 v dvorani Okrož-nega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na naših borzah neizpremenjen 8.10—8.20. Grški boni so notirali v Ljubljani 28.65—29.35, v Belgra-du 28.40—29.10. Angleški funt je v Belgradu popu-stil na 229.20—230.80.

Ljubljana. Amsterdam 2311.51—2322.87, Ber-lin 1372.36—1383.16, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 170.14—171.74, Newyork 379.61—3419.87, Pariz 225.43—226.55, Praga 142.76—143.62, Trst 291.24—293.64.

Curih. Pariz 20.3425, London 15.3850, Newyork 308.625, Bruselj 71.975, Milan 26.32, Madrid 42.15, Amsterdam 208.475, Berlin 123.90, Dunaj 73.20 (57.10), Stockholm 79.30, Oslo 77.25, Kopenhagen 68.65, Praga 12.8875, Varšava 58.20, Atene 2.92, Ca-rigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.7775.

Tendence je ostala danes v glavnem neizpreme-njena, le vojna škoda je popustila. Na zagreb. bor-zi je bilo malo živahnosti, kar se vidi iz prometa, ki je znašal: vojna škoda 200 kom. in 7% Bler. pos. 12.000 dol.

Ljubljana. 7% inv. pos. 60—71, agrarji 30—41, vojna škoda 335—337, begl. obv. 56—57, 8% Bler. pos. 62—64, 7% Bler. pos. 54—55, 7% pos. DHB 63—65.

Zagreb. Drž. papirji: Vojna škoda 334—337, 12.335—337 (335), 6% begl. obv. 55.50 bl., 7% Bler. pos. 54.50—54.75 (54.50), 7% pos. DHB 62.50—64. — Delnice: Narodna banka 4300 den., Priv. agrar. banka 214—216 (215), Osj. sladk. tov. 100—120.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 69.50—70.50 (70), agrarji 40.50—41.50 (40.75), vojna škoda 335—336 (335.50), 6% begl. obv. 55.75—56.25 (56) 12.55.75 (56), 8% Bler. pos. 61.50—63, 7% Bler. pos. 53.50—54.50 (54), 7% pos. DHB 63—64 — Delnice: Narodna banka 4450 den. (4475), Priv. agr. banka 213—214 (214, 213).

Člen 36. Določila te naredbe se nanašajo na vse trgovinske in obrtne obratovalnice (podjetja) na področju Dravske banovine, neglede na to, ali pripadajo privatnim osebam ali javnim podjetjem in neglede na to, ali je v njih zaposleno pomožno osebje ali ne.

Kot obratovalnice se smatrajo: prodajalnice, poslovni lokali, trgovinske pisarne, delavnice in obrtna skladišča.

Za trgovinske obratovalnice se smatrajo tudi zadružne, obrtne in industrijske prodajalnice.

Člen 37. Ne velja pa ta naredba za:

- a) lekarnice;
- b) podjetja za prevažanje oseb z vozovi, avto-mobili in drugimi prevoznimi sredstvi, javno po-strežništvo, kakor: čistilci, nosači itd. ter garaže;

c) prodajalnice novin in drugega (drobnega in pisalnega pribora), brivske in frizerske obratoval-nice na železniških postajah, kakor tudi za prodajo kolačev, čokolade in drugih slanih poslastic na postajnih peronih;

d) prodajanje čokolade, kolačev, čaja in dru-gega v bioskopih, koncertnih dvoranah, gledali-šnih, zabaviščnih in tem podobnih lokalih, kamor smejo prihajati samo osebe, ki so plačale vstop-nino;

NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Petek, 30. novembra: *Waterloo*. Red A. Sobotna, 15. decembra ob 15: *Snežnica*. Otroška predstava po znanih cenah od 30 Din navzdol. — Ob 20: *Oriš*. Izven. Cene od 34 Din navzdol. — Nedelja, 2. decembra ob 15: *Migo, dekle z Montparnasa*. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: *Zaljubljeni ostali*. Izven. Cene od 34 Din navzdol.

OPERA (Začetek ob 20)

Petek, 30. novembra: *Mignon*. Red B. Sobotna, 1. decembra ob 15: *Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron*. Izven. Cene od 36 Din navzdol. — Nedelja, 2. decembra ob 15: *Mignon*. Izven. Cene od 36 Din navzdol. — Ob 20: *Zaljubljeni valček*. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 30. novembra: *Zaprta*. Sobotna, 1. decembra ob 15: *Hamlet*. Znižane cene. Ob 20: *Ura, grof Celjski*. Premiera. Slavnostna predstava. — Nedelja, 2. decembra ob 15: *Guganica*. Znižane cene. Ob 20: *Carjevič*.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 4. decembra: Gostovanje ljubljanske drame v celjskem mestnem gledališču s Aohardovo dramo *Dekle z Montparnasa*.

Naznanila

Ljubljana

1. Prireditev v Rokodelskem domu. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov vprižori v nedeljo, 2. decembra t. l. točno ob pol 8 zvečer izredno napeto dramo *Konec poti*. Vstopnice se dajo v predprodaji v soboto 1. decembra od 6-8 zvečer in v nedeljo od 10-12 dopoldne v društveni pisarni, Komenskega ulica 12. I. 1. *Miklavžev večer v Trnovem*. Agilni trnovski fantje pridejo tudi letos v Društvenem domu v Karlovici ulici 14 Miklavžev večer. Miklavž pride v številnem spremljevalcu. Da bo mladina posebej obdarovana, se vrši Miklavžev večer dvakrat. Ob 6 za mladino in ob 8 za odrasle. Vse Trnovčane že danes opozarjamo na ta Miklavžev večer, ki je edinstven v Trnovem.

1. Trnovski oder v Ljubljani vprižori v nedeljo, dne 2. decembra ob 8 zvečer na odru Zadrnškega doma v Karlovici ulici 14 tretje in letošnji sezoni Finžgarjevo dramo *Razvalina življenja*. Vstopnice se dajo v predprodaji na dan vprižoritve od 10-12 in eno uro pred pričetkom predstave.

1. Kino *Kodljivo* predavalja drevo in jutri ob 20 dvojki *sporedi*: *Benečanska noč* (Tino Pattiera) in *Moderni Robinson* (Douglas Fairbanks).

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Ustar, Selenburgova ulica 7; dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, in mr. Trnkoczy, Mostni trg 4.

LJUDSKA UNIVERZA

V LJUBLJANI

Drevo se nadaljuje točaj *Naša država* s predavanjem: 1. *Gospodarstvo* in 2. *Propad narodne samostojnosti*.

V CELJU:

V ponedeljek, 3. decembra ob 20 bo predaval na meščanski šoli g. dr. Pavel Brežnik iz Ljubljane o *Skrivnostni deželi Mormonov* ob Velikem Slanem jertvu. Predavanje bo spremljalo ca. 80 sklopičnih slik. Občinstvo se vabi, da se udeleži tega zanimivega predavanja v čim večjem številu.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 30. novembra: 11.00 Soliska ura: V Sarajevu na sokolskem zletu (Marjan Tratar) 12.15 Plošče 12.30 Poročila 12.00 Čas, plošče 18.00 Mile Klopčič: Preproste pesmi (prof. F. Vodnik) 18.20 Radijski orkester 18.40 Solkolstvo ob letošnjem 1. decembru (Janez Pohar) 19.00 Radijski orkester 19.25 Nacionalna ura: Naša naravna prosveta 19.50 Jedilni list, program za soboto 20.00 Preposlušanje iz Zagreba 22.00 Čas, poročila, radijski orkester.

Drugi programi:

PETEK, 30. novembra. *Belgrad*: 20.30 Zagreb — 21.30 Recitali 22.00 Moški kvartet — *Dunaj*: 16.15 Plošče, plošče 17.25 Violinska glasba 19.40 Muzikalne razgovori 21.30 Simfonični koncert 22.15 Jazz 24.00 Sramot — *Budimpešta*: 18.30 Italijanske pesni: 19.35 Plošče 21.30 Operni orkester 22.30 Ciganska glasba — *Milan*: 17.10 Vokalni koncert 20.45 Simfonični koncert — *Rim-Bari*: 16.00 Violinska glasba 20.45 Violinski koncert 22.00 Lahka glasba — *Praga*: 19.30 Jugoslovanske pesni 20.00 Zrinski, igra s petjem, Badalič 22.15 Plošče — *Paršava*: 19.00 Godba na pihala 20.05 Violinski in orkestralni koncert 22.40 Plošče 23.05 Lahka in plesna glasba — *Nemčija*: 20.15 Vesele pesni (iz Vratislave) — *Berlin*: 19.00 Paradne kornice 21.00 Beethovenov koncert — *Königsberg*: 19.25 Regiment po cesti gre, voljske kornice 21.00 Plošče po željah poslušalcev — *Vratislava*: 19.00 Junaki znanosti 21.00 Zgodnja Slezija — *Lipsko*: 19.05 Veseli zbori 21.00 Voljska godba — *Köln*: 19.00 Igra 21.00 Otroški zbor 21.20 Tri predigre Palestrine — *Frankfurt*: 18.15 Zabavna glasba 21.00 Plesna glasba — *Stuttgart*: 18.20 Zabavni koncert 21.00 Plesna glasba — *Moskva*: 19.00 Citraški koncert 21.00 Mala večerna glasba — *Curich*: 19.30 Skrivna ljubezen, igra s petjem 21.10 Radijski orkester 21.45 Razne narodne pesmi na svetu — *Strasbourg*: 19.30 Lahka glasba, 21.30 Komorna glasba.

Tekma okrog sveta

»Ker sva zdaj nekako zaveznika, ker sem tudi jaz stavil na Dicka Gordona, pa še prav visoko celo, vam smem izdati tudi svojo tajno. — Jaz sem Dick Gordon.«

Pričakoval je bil njenega velikega presenečenja, a se je prevaril. Zvenel smeh, ki je odkril dve vrsti bisernobelih zob, se je prelil čez njene ustnice, in v njenih očeh se je prikazal izraz dobrodušnega poroga.

»Mar ste to šele zdaj odkrili.« je vprašala. »To bi vam bila mogla zaupati že prvi hip po našem odhodu.«

Zdaj je bil Gordon, ki je presenečen planil tvišku.

Torej me poznate?

»Da in ne. Toda rešitev uganke je kaj preprosta. V nekem magazinu sem nekoč videla vašo sliko. Na ulici ali drugod bi vas nemara ne bila spoznala, a ker so časopisi včeraj oznanili, da bodo danes nastopili Dick Gordon in še dva druga novinarja potovanje okrog sveta, spoznanje ni bilo težko.«

»Torej boste porabili to priložnost, da izvojate z menoj svoj boj ter mi, kako ste že rekli? — pokažete svet in stvari tako, kakor se vam prikaže? Seveda sem vam popolnoma na razpolago. Vendar mi dovolite kratek odlog — saj ne bo trpelo predolgo. Prej imam še prošnjo do vas. Ali mi hočete pomagati?«

Da slišimo!

III.

ODKRITJE MR. EDWARDA CLARKA

Letalo je bilo pravkar po urniku pristalo v Amsterdamu ob 12. uri 25 minut, oddalo je nekaj poštnih vreč in sprejelo nekaj novih na krov.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Ne samo tožiti

tudi kaj podvzeti je treba zoper zoperno in nezdavno vlogo v čevljih. Odstraniti se da na mah s SETA-vložkom, pa samo s SETA-vložkom, ker je higijensko dovršen izdelek.

Službe iščejo

Deklica-sirota

14letna, pridna, delavna, pa popolnoma brez vseh sredstev, prosi usmiljeno srce za kakršnokoli zaposlitev, kjer bi dobila vsaj preskrbo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13453. (a)

Mesto hišnice

sprejme mlajša, krepka žena, vajena vsakega dela, ki je pa popolnoma brez vseh sredstev. Kdor jo sprejme, stori dobro delo. Več povišanja »Slov.« pod št. 13454. (a)

Službo dobe

Izurjene kovače

za izdelovanje kos in srpov, in sicer: es-mojstra, bameršmida in rihterja — iščemo. — Dopolje upravi »Slovenca« pod »Kovač za kose« 13450.

Postrežnici

oddam prazno sobo za par ur dela dnevno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« 13528. (b)

Zaslужek

Damam in gospodom izobraženim, oddamo po-verjeničstvo proti dobremu zaslužku. Naslov sporočite založbi »Evalit« (uprava »Priatelj«) — v Ljubljani — Dalmatinova ulica 10, in dobiti brezplačna pojasnila. (z)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

STAREJSIM OSEBAM GRENJO REVMATIČNE BOLEČINE STAROST

Vsem, ki trpijo na revmatizmu, bolečinah v kosteh, zbadanju, išiasu, zobobolu, glavobolu, se vam priporoča masaža. Za masažo je »Alga«. Masaža s »Algo« Vas krepi in osvežuje.

»Alga« se dobi povsod. 1 steklenica 14 Din. Reg S Br. 18117-32

Parcelo

prodam. Leži blizu mestne klavnice. Plačilni pogoji ugodni. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Parcela« št. 13509. (p)

Ca. 20.000 m²

zemljišča, na lepem prostoru blizu gorenjskega kolodvora, vodovod in elektrika v bližini, prodam po zelo ugodni ceni. V poštev pridejo tudi knjižice Mestne hranilnice ljubljanske. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13534. (p)

Nova hiša

enonadstropna naprodaj za 60.000 Din. — Jerko, Črnuče. (p)

Kupimo

Tovorno dvigalo

500 do 1000 kg obtežbe, bodisi z električnim ali ročnim pogonom, iščemo. Ponudbe: Lana, tovarna pletenin, Ljubljana, Rimska cesta 2. (k)

Prodamo

Nočavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Zimska la jabolka

iz Konjic, Velenja, Slovenjgradca itd., najskebnejše odbrano in sortirano blago — po ceni od 2.25 Din za kg dalje — vedno v zalogi. Oglejte si »brezobvezno« stalno sadno razstavo pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Novi trg 3. (l)

Za Miklavža

se Vam nudi zaradi izpraznitve zaloge zelo ugoden nakup raznih aluminijastih igrač, orodja za otroke itd. — pri tvrdki Stanko Florjancič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (vhod skozi dvorišče). V račun se vzamejo tudi hranilne knjižice Kmetške ter Ljudske posojilnice v Ljubljani. Trgovci znaten popust. — Ne zamudite ugodne prilike!

Železne postelje

vseh vrst železne nočne omare, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavljajo po pravila naenane Strgulac Pavel, Gosposvetska c 13 (Kolizej). Ljubljana (ll)

Povrtnike,

usnjene suknjiče, obleke itd. kupite najceneje pri A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (ll)

Obličite nas!

Brezobvezno Vam bomo razkazali zalogo naših vseh vrst preproge, tekačev, tkanin za pohištvo, stor itd

„ČILIM“

Dasoža neboščnika.

Brinje

dobite najceneje v JAVNIH SKLADIŠČIH Tyrševa cesta št. 33 pri tvrdki Fran Pogačnik d. z o. z.

Pitana perutnina

piščanci, štajerski pulardi, kapuni, kokoši in druga perutnina iz lastnega piščališča po zmernih cenah vedno v zalogi. Naročila pri Kmetijski družbi, telefon 21-05 ali 37-55. (ll)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon šte 2951

Neredno stolico

ženske bolezni, bolezni želodca, čreves, jeter, ledvic, žolča, hemeroidov, skleroze — ublažujete z uživanjem naravne, domače, zdravilne Jordan grenčice. Varujte se falzificiranih inozemskih grenčic. Otrokom neškodljiva.

Čitajte in širite »Slovenca«!

NAJLEPŠA

MIKLAVŽEVA DARILA

KAKOR: križe in zraven pripadajoče svečnike najnovejše moderne oblike, lepe kipe, slike, podobice, krasne okvirčke za fotografije in razglednice, albume za razglednice in fotografije, spominske knjige, fin in eleganten pisemski papir v blokih in mapah, vse šolske potrebščine, slikanice za deco in druga primerna darila Vam po konkurenčnih cenah nudi

Podruž. Jugosl. knjigarne

H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

Laboratorij REVIGAL

v Slov. Bistrici

naznanja cenj. občinstvu nove znižane cene svojega preparata REVIGAL proti kožnim boleznim.

REVIGAL mast ali mikstura malo pakovanje .	Din 30-
REVIGAL mast ali mikstura veliko pakovanje	„ 60-
Kombinirano malo pakovanje (mast in mikstura)	„ 50-
Kombinirano pakovanje veliko (mast in mikstura)	„ 80-
Medicinalno REVIGAL milo kom	„ 16-

Izšla je

in se bo dobivala odslej skoro po vseh trgovinah

Družinska Pratika 1935

Krasi je lepo število slik v bakrotisku

Cena Din 5.—, po pošti 50 par več

Razprodajalci velik popust!

Segajte po njej, seznanjajte z njo svoje prijatelje!

Inserirajte v „Slovenca“!

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrirana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6

(v istni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.

»Brzjavki za Edwarda Clarka in Billyja Allana«

Gospod v štiridesetih letih, že malo rejen, gladko obrit in zelo odločnega obraza, kar je poudarjala zlasti ostra izoblikovanost podbradka, je vstal.

»Tu — Edward Clark«

Sprejel je brzjavko in raztrgal ovoj.

A komaj jo je prečital, že jo je z napol zatrtim »Dann the impudence!« zmečkal in vrge v posodo za odpadke.

Njegova jeza je bila razumljiva, ker je brzjavka vsebovala samo te-le besede:

»Srečno pot! — Prijatelj.«

Takoj je spoznal, da je šel v past, ki mu jo je nastavljal eden izmed tekmecev, ki so potovali z njim. A jezil se je bolj sam nase in na svojo nepremišljenost, kakor pa, da so mu jo nabredili.

»Billy Allan — ali ni tukaj mištra Billyja Allana?« je ponavljal brzjavni sluga.

Nihče se ni javil.

Mr. Clark je le kimal kakor v odgovor na vprašanje, ki si ga je sam zastavljal. Da, da, Billy Allan je bil bolj pameten kakor on.

Vsi potniki, topot tudi nemška dama in njen mož, so zapustili letalo, ki je stalo 20 minut radi sprejema novega goriva in radi izmenjave pošte.

»Po vsem videzu si je izbral Billy Allan drugo pot,« je zašepetala plovčalka Gordonu, kakor hitro sta bila tako daleč od drugih, da ju niso mogli slišati.

»Do Berlina bi mu komaj moglo kaj koristiti,« je odvrnil Gordon. »Kvečjemu od tam dalje bi utegnil pridobiti nekaj ur, ako si je naročil posebno letalo. Zakaj potem lahko takoj leti dalje, medtem ko starta po voznem redu letalo za Moskvo šele ob 23. uri. V tem primeru si more prihraniti ovinek preko Königsberga in Rige ter leti v ravni črti do

Moskve. Pri tem si spet prihrani kakih pet ur. — Ne, po mojem mnenju se nahaja tudi Billy Allan v naši družbi, a je toliko pretkan, da se ni izdal.«

»Ali ste si naročili posebno letalo?«

»Seveda! Prihranim si skoraj deset ur in proti temu stroški niso veliki. Na vsak način hočem ostati zmagavec — že zato, da vas ne razočaram.«

Preden so odleteli, je brzjavni sluga prišel še enkrat in klical Billyja Allana. Z istim uspehom kakor prej.

Kmalu po 17. uri se je začel svetlikati ogromni svetlobni oblak skozi nočno temo, ki je oznanjal, da se bliža Berlin.

»Ali vas v Berlinu pričakujejo?« je vprašal Gordon svojo sosedo.

»Ne.«

»Storili ste mi tako veliko uslugo, da se vam morda ne bo zdelo neukomno, ako vas prosim, da mi poveste svoje ime. Resnično, rad bi vedel, komu sem hvalo dolžan.«

»Prav rada vam povem svoje ime. Kličem se Ethel Hurst.«

»Pa kaj vas nese v Berlin?«

»To letalo.«

»Ah, že vidim. Oprostite.«

»Pomirite se, nisem mislila tako. Vam bom izdala svojo skrivnost. Jaz sem detektivka.«

Nenadno in nepričakovano odkritje je spravilo Gordona iz ravnovesja. Ogledal si je misle Hurst — kakor se je bila imenovala — še enkrat, kakor bi jo moral oceniti čisto na novo, nato je rekel:

»Detektivki pa res niste podobni.«

»Nemara je prav to vzrok, da sem detektivka.«

»Torej zasledujete kakega zločinca?«

»Dva celo. Ubogega dekleta hočeta pripraviti ob velik denar.«